

Akaszto község története 1963. április 23-ig

Írta és összeállította:

Horváth József

Általános iskolai tanár

Akaszto, 1963. április 23.

Előszó

Egy ország népének gazdasági és történeti eseményeinek felkutatása mindenkor érdekes feladat volt. Ezen belül egy helység történeti feltárása fontos láncszem egy mindent átfogó monográfia összeállításában. Én hosszú töprengés után jutottam arra az elhatározásra, hogy megírom Akasztó község történetének múltját és jelenét 1963. április 23-ig.

Sokoldalú kutatásaim meggyőztek arról, Akasztó község egy a sok magyar falu között, amely jó néhány évszázados múlttal rendelkezik és népének földszeretete, hűsége, munkabírása áldozatos életről tesz tanúságot. Egy a sok közül, és mégis más mint a többi. Sorsuk közös, de küzdelmük ellentétes. Akasztó község úgy nőtt ki a mocsár és láp világból ahogy erősödött és szilárdult a nemzet ereje a Duna-Tisza közén.

A felkutatott adatok alapján szeretném röviden bemutatni Akasztó község több száz éve tartó és bizonyára még századokat megélő életét.

Akasztó község gazdaságföldrajzi leírása

Fekvése:

Bács-Kiskun megyében a kiskörösi járás északnyugati részén a 46 fok és 46 fok 15 perc hosszúsági és a 19 fok 30 perc és 19 fok 45 perc földrajzi szélességi körök között a Dunától 15 km-re keletre fekszik. Határai: északon: Soltszentimre, nyugaton: Harta, Dunatétlen, délen: Kiskörös, keleten: Csengőd.

Helyzete:

A Duna-Tisza közötti hátság solti lapályra lejtősödő részén és magán a solti lapályon terül el. Tengerszint feletti magassága 95 m. A Duna legközelebb Hartánál érhető el: 15 km. A község maga lösz halmokra települt (templom, tanácsháza, iskola körül fekvő területen szemléltethető szépen).

Éghajlata:

Éghajlatára a Nagyalföld kontinentális jellege jellemző: tehát a szélsőségekre hajló hideg telekkel váltakozó forró nyarak. A legmelegebb július és augusztus hónapokban van. A nyugati széljárások övébe tartozik. A napsütéses órák számának évi átlaga 2000-2100 között mozog. Kiválóan alkalmas a szőlő és gyümölcserlelésre.

Csapadék:

Csapadékmennyisége azonos a Nagyalföld csapadékmennyiségével. Átlagos csapadékmennyiség: 400-600 mm. A legkevesebb csapadék július és augusztus hónapokban van.

Növény- és állatvilága:

Eredeti növénytakarójában mocsárjellegű növények voltak az uralkodók. A mocsár lecsapolásával, a talaj feltörésével a mezőgazdasági növények kerültek előtérbe. Állatvilágában a vadvízi madárvilág (gémek, bölömbika, bibic, szárcsa) volt a legelterjedtebb. A kultúrnövények elterjedésével egyre jobban szaporodtak a rágcsálófélék (ürge, egér pocok, nyúl) és ezek ragadozói (rétisas, héja). Jellemző a községre, hogy erdeje nagyon kis területen van. A fásítás jelenleg erős iramban indult meg. Az országutak, dűlők és utcák főleg akáccal és eperféval vannak szegve.

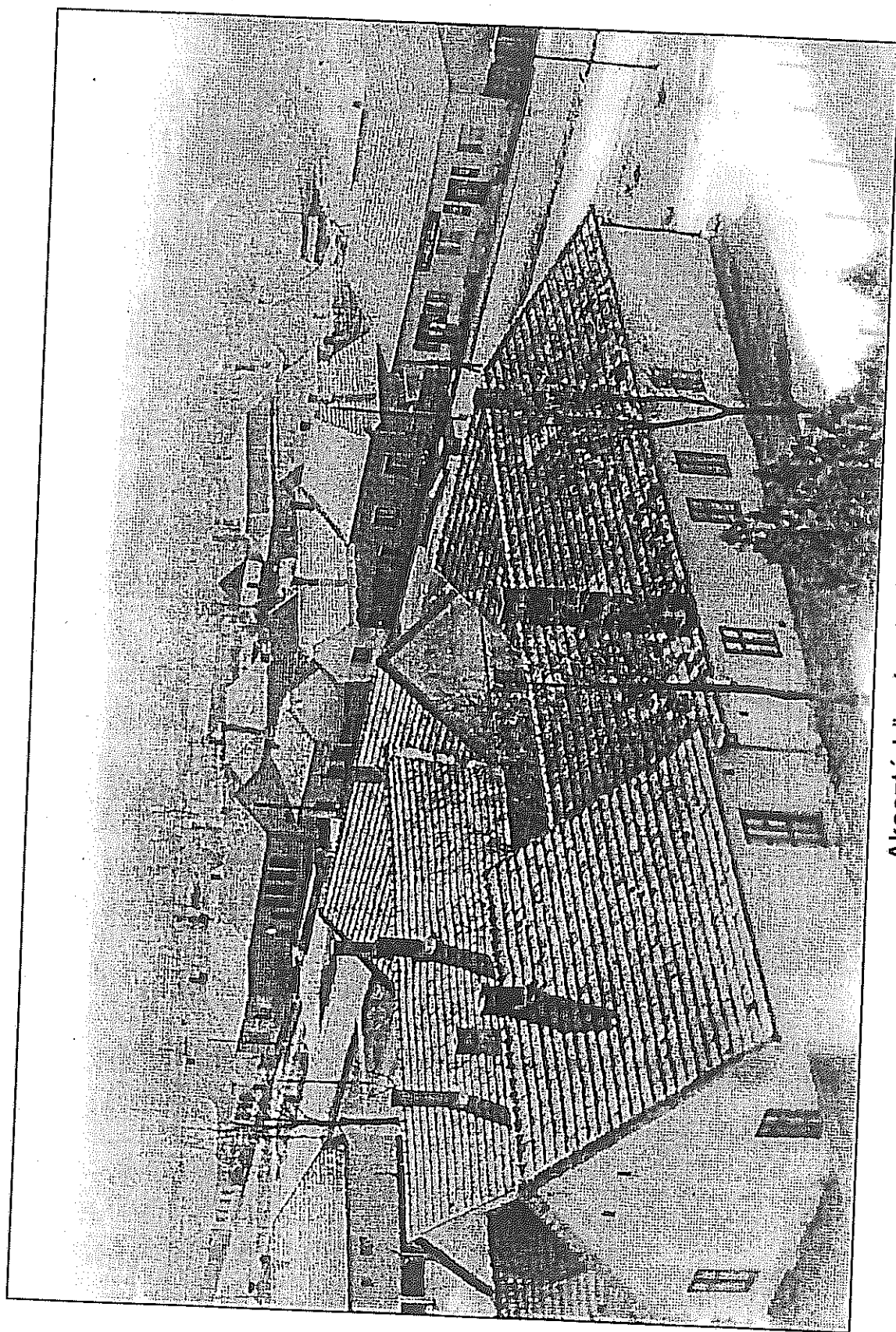
Vízrajza:

A Dunavölgyi főcsatorna Szigetszentmiklósnál a Soroksári-Duna-ágból ágazik el. Kunpeszér, Szabadszállás, Fülöpszállás, Soltszentimre községek határát érintve Akasztó község szélén húzódik el. Dél felé folyva Császártöltés, Hajós, Nemesnádudvar, Sükösd, Érsekcsanád községeket érintve Bajánál folyik a Dunába.

A Kígyós ér Akasztótól északra ered és a község határában folyik az V-ös számú csatornába. Az V-ös számú csatorna Dunavecsénél ered és Akasztónál ömlik a Dunavölgyi Főcsatornába. A VII-es számú csatorna Soltvadkerten a Városi tóból ered, Tabdit érintve Akasztónál ömlik a Dunavölgyi Főcsatornába. A VII-es számú csatorna mellécsatornái a VII/d és a VII/c csatorna. A VII/d csatorna a csengődi út jobb oldalán ered és a község határában ömlik a VII-es számú csatornába. A VII/c csatorna Soltvadkert határában ered, Feketehalom és Kiskőrös határát érintve Döbrögeczen a Török tanyánál folyik a VII-es számú csatornába.

1962-ben felújított belvizeket levezető VII/d csatorna

Akasztó község látképe

Akasztó község történeti fejlődése:

a.) Az első imperialista világháborúig:

Évszázadok távlatából rég múlt idők eseményeit idézem fel. A honfoglalás idején mocsaras, nádas vidék volt a mai Akasztó község helyén. Tatárjárás idején a tatárok elpusztították Ács és Pusztaszentimre nevű helyeket. E helységek és környékük életben maradt lakói a mai Akasztó község helyén lévő nádasokba menekültek. Amikor sokan összejöttek akkor levertek egy kisebb tatár csoportot és innen származik a Tatárhányás elnevezés. Tatárhányás Akasztótól délkeletre van. A tatárok elvonulása után a nép a mai Akasztó helyén maradt. Itt halásztak, vadásztak és falut építettek. Tehát a tatárjárás után épült fel a község a mostani helyén. Később sokat szenvedett ez a terület a dél felé kivonuló kunoktól is.

Akasztó ősi település, már az Árpád-kori oklevelekben is előfordul – **Okosztou** – néven. A név kun eredetű és azt jelenti, hogy ökör-tó, azaz ökör-itató. Neve tehát az ősi pásztorkodó életformára utal.

1291-ben **Okosztou** néven említik az oklevélek. Fennéna királynő, III. Endre király feleségének 1291-ből származó oklevele említi először Akasztót. Az útleírás szerint a királynő útja Dömsöd, Okosztou és Báta helységekben keresztül történt. Dömsödről Akasztó felé vitt az út a délvidékre. Méghozzá az a sáros út, melyen elakadtak a kocsik. A községben ma is az a hagyomány él, hogy a község a nevét régi, rossz útjainak köszönheti. Azért Akasztó a község neve – mondják az Akasztóiak – mert a régi időkben a feneketlen sárban annyira elakadtak a kocsik Akasztó határában, hogy pihent pár lovat kellett a kocsik elé fogni. 1335-ben királyi birtok volt. 1429-ben és 1435-ben vámszedő helyként szerepel.

A török megszállás idején sokat szenvedett a község. A törökök az 1500-as években több alkalommal hosszabb ideig telepedtek le Akasztón. Ezt bizonyítja az is, hogy a községnek még ma is vannak olyan részei, melyek neve török eredetű, tehát a törökök nevezték el és ma is használják e neveket a község lakói. Ilyen rész pl.: Burgó, Tubán. Az utóbbit Tabán vezérről nevezték el.

Az adót a **defterek** szedték be. Minden keresztény ház kapupénzt fizetett és pedig Szent György (Hizr-napkor) és Dömötör nap (Kászin nap) idején 50-50 Dénárt. A török adózás igen súlyos és nehéz volt a lakosságra nézve. A telek (porta) vagy fejadón kívül főleg forgalmi adót számított. Ez a búza, szőlő, sajt, sertés, juh, borjú,

marha után járó vámdíjakból állott. Ide tartozott még a kocsmá, mészárszék utáni adó, meghalt, elveszett emberek után való tartozás is. Rendkívüli kincstári adók: építési adók (erdőépítés) hadiadó, portyázások, csapatok összevonásával kapcsolatban felmerült költségek. Ezeket az adókat házanként rótták ki. Mindezekhez járult a földesúri adózás és a tized, melyet Akasztó lakossága a kalocsai érseknek fizetett. Így Akasztó község lakóit több helyről nyúzták. Birtokperekben és örökösödési ügyben a bégek mellé kinevezett mufti ítélkezett. Polgári, büntető és egyházi ügyekben a kádi (bíró) járt el. Az ítélkezés saját önkénye szerint történt. A viszálykodásban mindig a keresztény volt a vesztes. A növekvő adózási kötelezettséget a lakosok közül egyre kevesebben tudták teljesíteni. Ez a török kegyetlenkedését vonta maga után. Később a török elpusztítja a községet. „Pósa István értesíté Mihály kalocsai prépostot, hogy a török Szentimre, Tetétlen, Akasztó, Kiskörös és más helyeket elpusztított, lakóikat rabságba vitte.”

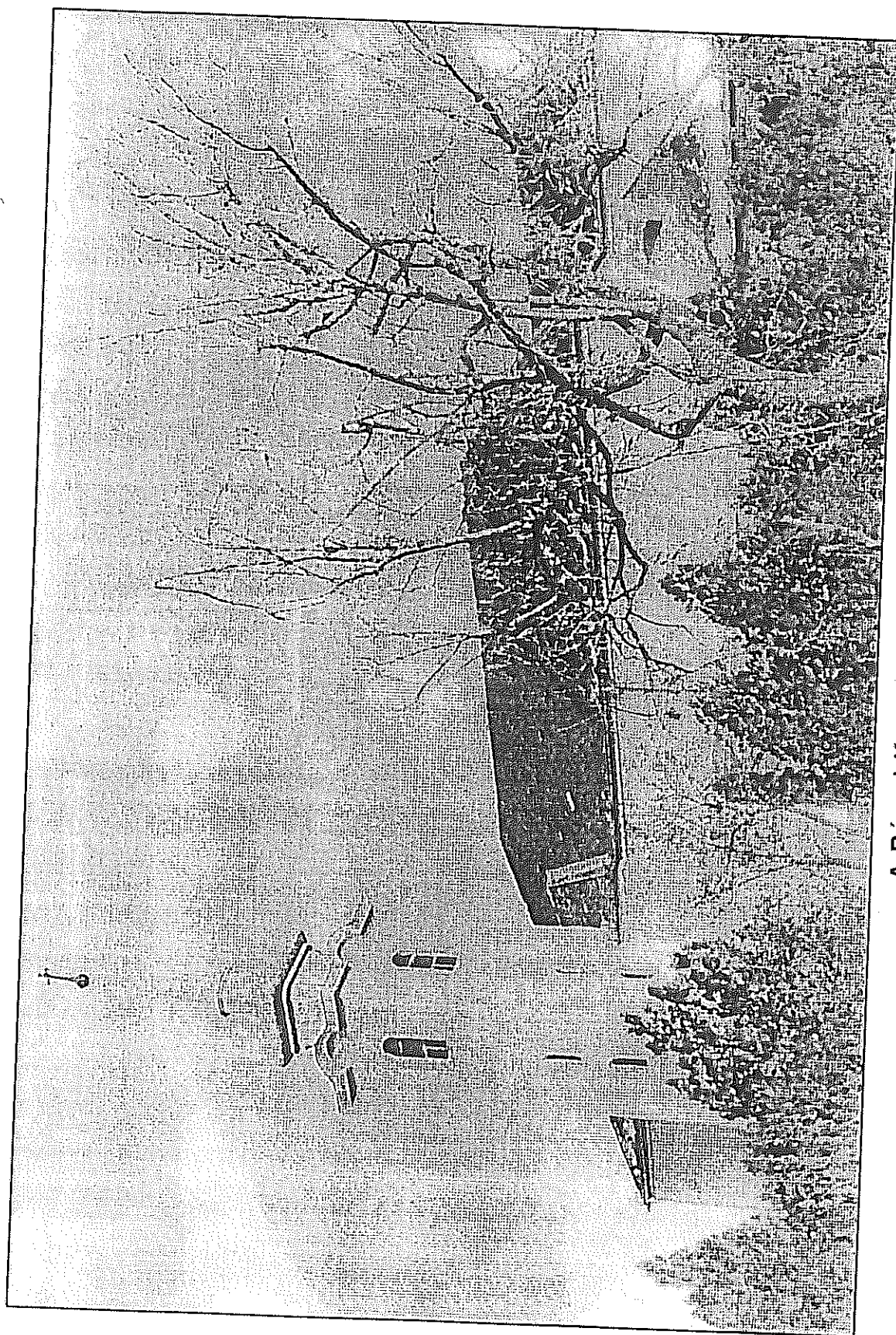
1690. évi összeírásban a solti járásban a törököktől elpusztított helyek közt említik Akasztót. Az Árpád-házi királyok idején, a Hunyadiak korában, valamint a török időkben Akasztó Fejér megye solti székéhez tartozott. Az 1699. évi karlócai békekötés a Duna-Tisza között a császár birtokának ismerte el. Az országnak ez a része is felszabadult a másfél évszázados török uralom alól. Siralmas állapotban volt a Duna-Tisza köze, de az egész ország is. Akasztó lakossága teljesen elpusztult a török uralom idején. II. Rákóczi Ferenc kurucái vak Bottyán vezetésével ezen a területen vonultak Solt és Dunaföldvár felé 1708-ban a németeket üldözve, de pusztaságon és romokon kívül nem láthattak egyebet.

Az 1711-es szatmári békekötés után, 1719 táján települt újra Akasztó. Új lakosai tótok voltak, akik azonban már a XVIII. század végére teljesen elmagyarosodtak. Ezeket a tótokat Felvidékről: Nógrád, Hont, Nyitra, és Turóc megyéből telepítették ide. A XVIII. század végére a tótok teljesen elmagyarosodnak, de tót nevekkel még ma is nagy számban találkozunk. Ilyenek: Klajkó, Szrenkó, Pavelkó, Babucsik, Vancsik, Szepcsik, Poloznyik, Szvetnyik.

Plebánia 1735-ben alakult újból. Az egyházmegyei Schematizmus szerint plebánia már a XIII. században létezett. A római katolikus templom 1744-ben épült, de idővel annyira megrongálódott, hogy 1829-ben felújították. 1897-ben szélesítették 2 oldalhajóval. A régi templom alapjait és romjait 1941-ben ásták ki. Ekkor találtak itt egy 1 1/2 méteres faragott oszlopot oszlopfővel, mely kormos és füstös volt. 1940-42-ben a templomot átépítették úgy, hogy a hosszából lett a szélessége. Adatai: 44 m hosszú, 18 m széles, 14 m magas, kereszthajó 23 m, a torony 36 m magas. A templomot 1959-60-ban kívül-belül vakolták, festették és a villanyt bevezették. A torony műemlék. Csúcsíves stílusú. Ablakai is csúcsívesek. Az ablakok vakolat alatt voltak, helyreállításkor eredeti állapotba lettek visszaállítva. A torony felső része barokk. Az anyakönyvek 1727-ben kezdődnek. Az 1720-as években igen kevesen haltak meg. Ebből arra következtethetünk, hogy fiatal lakosokat telepítettek ide. Az anya-

könyveket latinul és németül írták. Csak 1890-es évektől kezdve írják magyarul. Az 1800-as évek elején az anyakönyvekben a leggyakrabban előforduló nevek a következők: Bógáromi, Supka, Varga, Zeleszkó, Bangó, Polyák, Romfa, Kothencz, Klajkó, Oroszi, Darabos, Újvári, Bartek, Vékony, Bengő, Poloznyik, Zsellér, Markó, Bús, Belák, Gubán, Judák.

1738-ban már 976 magyar és szláv lakott a községben. Az 1738. évi Canonica Visitatio jegyzőkönyve szerint van jegyző, kántortanító a községben, kinek 25 forint készpénze és 25 pozsonyi mérő búzája van. Az oktatás a papok kezében volt. 1738-tól kezdenek községünkben tanítani. Csak egy tanító volt a községben mert az akkori felfogás szerint a falvakban az ifjúságnak társadalmi helyzetéhez képest sokkal kevesebb ismeretre van szüksége. 1762-ben Szánoszky György. 1780-ban Méreg János a kántortanító, kinek 6 pozsonyi mérőre való földje is van.

A Római Katolikus templom

1783. szeptember 14-én a községben a házaspárok száma 319 katolikus, 2 pár kálvinista. Ekkor a községben két temető volt. Az egyik a Csengődi út nyugati oldalán. Ide 1778. április 20-án temettek először. A másik a Csengődi út délkeleti oldalán volt. Az első halott, akit ebbe a temetőbe temettek Teknyős János volt. A lakosok száma: 14 éven felüli: 1038, 14 éven aluli: 427. Összes lakos: 1465. Ebben az évben a bíró Rózsa János, a kántortanító Méreg János. (1783. évi Visitatio Canonica) 1791-ben a tanító jövedelme egész évben:

pénz	30,- Ft.	2 pesti mérő búza
Só	50 font	2 kocsi széna
Csizma	1 pár	2 kocsi fa

A tanító összes jövedelme pénzben 102,- Ft 34 krajcár. A bíró Varga Ádám volt, a tanító pedig Méreg János. Ekkor már mindenki magyar a községben. A szlávok teljesen elmagyarosodtak. A község lakóinak száma 1791-ben: 1450. Az ez évi Visitatio Canonica bejegyzései szerint csak kevés szülő küldi gyermekét iskolába. Legtöbb szülő gyermekét mezei munkára használja fel.

1802-ben a község új iskolaépületet építtetett. Az iskolák igazgatását és gondozását ebben az időben a földesuraknak ajánlják fel és a tanítók hiába várják, hogy szerény javadalmazásukat rendezni fogják. Az iskolák felügyeletét a plébánosra bízák. Az iskolában oktatták az írást, olvasást, a mezei gazdálkodásban használatos szám-tani műveleteket és az erkölctant. Az oktatás nem folyt zavartalanul. Problémát okozott a téli fűtés, mely banyakemencében náddal történt és a tantermek is kevés-nek és kicsinek bizonyultak. Egy padban 8-10 tanuló ült. A szorgalmi idő 8 hónap volt.

1810-ben még Méreg János a tanító. (1780 óta) A bíró ekkor Újvári János volt. Ebben az évben Akasztón 428 házaspár élt. A lakosok száma:

14 évtől idősebb férfi	691	14 éven aluli fiú	274
14 évtől idősebb nő	715	14 éven aluli leány	274

A lakosság száma összesen: 1954 (1810. évi Visitatio Canonica). 1831-ben a kántorságot különválasztották a tanítóságtól. A kántori álláshoz 1/4 telek föld tartozott. A tanító ekkor Lukács János volt. 1857-ben két tanítói állást szerveznek. 1892-ben épült egy iskola, mely akkor kántortanítói lakásból, egy tanteremből és tanítói lakásból állott. Az iskola felépíttetése 3200 Ft-ba került. Bene János kiskőrösi vállalkozó építette. 1894/95-ben újabb két tantermet építettek az épülethez a tanulók létszámának megnövekedése következtében.

Tankötelesek számára vonatkozó adatok az 1870 és 1895-ös évekből:

Év	Fiú	Leány	Összesen
1870	250	235	485
1895	321	290	611

A község lakóinak száma 1871-ben 2245, 1895-ben 2770 fő. A lakosság mai számához viszonyítva sokkal több volt a tanköteles gyermek, mint ma. 1895-ben a lakosság 22 %-a tanköteles gyermek, ma a lakosság 14 %-a tanköteles gyermek. A tanulók létszámának növekedése szükségessé tette, hogy mind több tanítót alkalmazzanak. Ezért a már említett tanítói fizetést kiegészítő mellékjövedelmek csökkentek. 1/2 telek föld és lakás csak az igazgatót illette, a többi tanító szolgálati éveinek megfelelően kapta az évi fizetést pénzben. Az iskolában a tannyelv a magyar. A tantermek felszerelése és fűtése nem volt megfelelő. Egy tanítóra átlag száznál is több gyermek jutott. Ilyen körülmények között igen nehéz volt tanítani és sokan csak a nevüket tanulták meg leírni az iskolában. Sokan még írni sem tanulhattak meg. Hisz az idősebb korosztály tagjai közül ma is találkozunk olyan személyekkel, akik nem tudnak írni. Ezek az idős emberek jogosan vádolják az akkori társadalmi rendet, melyben gyermekéveiket, ifjúságukat élték, hisz tulajdonképpen az akkori társadalmi rend a felelős azért, hogy abban az iskolában az időben oly sokan még írni, olvasni sem tanulhattak meg.

1899-ben a következő tanítók oktattak Akasztón:

Név	Évi jövedelem Pénz	mellékjövedelem 1/2 telek föld lakás
Bíró Ernő	300,- Ft	— — —
Kovács Antal	338,- Ft	— — —
Nagy Antal	330,- Ft	— — —
Szekszárdy Fáni	350,- Ft	— — —

Igen súlyos kárt okozott Akasztón az 1838. évi árvíz. Az árvízről legtöbbet szenvedett Solt és Akasztó. Akasztón 146 ház omlott ekkor össze. Ezt a súlyos csapást alig heverték ki amikor a reformok küszöbén álló Magyarországot újabb megpróbáltatás érte, az 1848/49-es szabadságharc. A község súlyos véráldozatot hozott az 1848/49-es dicsőséges szabadságharc idején. A község lakóinak egy része a Habsburg, másik része Kossuth seregében szolgált. A császári seregből viasszaszökött katonák örömmel csatlakoztak Akasztó községből toborzott legényekhez és szolgálták Kossuth zászlója alatt a szabadságharc ügyét. A férfiak távol voltak, itthon pedig a család nyögte a súlyos terheket, húzta a nehéz igát egyrészt az uralkodó dinasztia, másrészt a földesurak kedvtellése miatt.

1737-ben a Bosnyák család volt a helység birtokosa. Az 1770. évi úrbéri rendezéskor 25 14/32 harmadosztályú úrbértelket vettek fel. Mária Terézia korában ugyanis egy jobbágytelek 22 hold földből és külön rét, legelő, erdő, víz közös használatából állott. Ekkor gróf Batthyány József volt a helység földesura. 1824-ben Akasztó Batthyány Vince és testvérei: Franciska, Terézia, Julianna és Szerafina tulajdona volt. A birtokot nem osztották szét egymás közt, hanem közösen gazdálkodtak. 1877-ben a község területe kataszteri adatok szerint 8537 kh. Ez a következőképp oszlik meg művelési áganként:

szántó 1909 kh
erdő 15 kh
terméketlen 1423 kh

rét 1555 kh
szőlő 76 kh

legelő 3783 kh
nádas 176 kh

A művelési ágak közül legnagyobb területű a legelő. Ez is arra enged következtetni, hogy az állattenyésztés a múlt században nagymérvű lehetett. Bizonyítja ezt az is, hogy az esztergomi érsek érsekújvári hídvárosainak 1857 december elejétől 1858 november végéig terjedő feljegyzései szerint a hídon 84 282 ökröt hajtottak át. Ehhez a számhoz elsősorban mint a legtöbbet szállító Pest megye járult és pedig főleg Kecskemét, Abony, Cegléd, Akasztó és Tetétlen tenyésztői.

Az 1890-es évek közepén a kalocsai székes főkaplánnak, Turnovszky Gyuláné Blaskovics Ilmának (Blaskovics család Trencsén vármegyéből származó nemesi család) báró Kaas Ivornak, Bence Gábornak és Dunavecse községnek van Akasztón nagyobb birtoka. A község a gróf Batthiány családtól 1899-ben vette meg Alsó- és Felső-Döbrögecz nevű mintegy 1700 kh pusztát. A községhez tartozott Ács és Ökör-di, valamint Pusztaszentimre is. Ács és Ökördi káptalani birtok volt. A kalocsai székes főkáptalan birtoka volt e két terület egészen 1945-ig. Pusztaszentimrén régi templom romjai látható. Akasztón az a hagyomány van elterjedve, hogy Imre királyfi építtette és itt élt kolostorban. Ennek azonban egyebek között az is ellentmond, hogy a kolostornak vagy alapfalainak semmi nyoma nincs. Pusztaszentimre 1918 decemberében a Károlyi korszak alatt különvált és mint Soltszentimre nagyközség alakult meg. A XX. század elején már csak a kalocsai székes főkáptalannak van 5400 kh és Schnautigel Péter hartai lakosnak 514 kh területű nagybirtoka Akasztó területén. Schnautigel Péter 514 kh holdnyi birtokát Bencze Gábortól vette, aki dunapataji lakos volt. Bencze Gábor Molnár Bálint solti lakostól vette. Molnár Bálintnak pedig a felesége Erdélyi Lídia örökölte ezt a területet. Schnautigel birtokát 102 fő vásárolta meg 1-5 kh-ig terjedő birtokonként az 1930-as években. A tagok a birtokokat részletre vették meg és búzaértékben fizettek. Schnautigeltől a birtokot átvette a Földművelésügyi Minisztérium és a minisztérium által a Földhitelintézet bonyolította le az eladást. Így Akasztón az 1930-as években már csak a kalocsai székes főkáptalannak van nagybirtoka: Ácson és Ökördin 5400 kh. A káptalantól a 2700 hold területű ácsi birtokot 20 akasztói bérelte kishaszonbérletben. Ezek a bérlők csak búzát fizettek a székes főkáptalannak aranykorona után és a birtok adóját. A bérlők nem dolgoztak, hanem cselédekkel műveltették a földet. A cselédek akasztóiak közül kerültek ki és a sorsuk szinte kétségbeejtő volt. Kevés bérért nehéz munkát végeztek. Nem tudtak elég korán kelni és elég későn lefeküdni. Ügyes bajos dolgoikat az előljárásság intézte. Az előljárásság cselédügyi bíráskodással is fel volt ruházva. (1876.XIII.t.c 1907.XLV.t.c.) a bérlők igen alacsony bért fizettek és így ők is meggazdagodtak. 1930-ig bérelték a székes főkáptalan ácsi birtokát. Az 1930-as években a Földhitelintézet osztotta ki e területet az akasztóiaknak kishaszonbérletbe. A birtok jövedelméből most már nem csak a székes főkáptalan, hanem a Földhi-

telintézet is jelentős hasznot biztosít magának és így a szegény akasztói haszonbér-
lők hiába dolgoznak egyre nagyobb erőfeszítéssel, verejtékes munkájuk gyümölcsét
mások élvezik. A káptalannak Ökördin lévő 2700 kh birtokát mindig nagybérlők
használták haszonbérbe. A nagybérlők cselédek fogadtak és a cselédek kisemmizé-
se és agyondolgoztatása árán meggazdagodtak.

b) Akasztó község története az első világháború és a Tanácsköztársaság idején

A Habsburg dinasztia és a magyar főurak által kirobbantott 1914-es világháború igen sok áldozatot követelt Akasztó községtől is. A világháborúba hadbavonultak száma 800, az elesettek és eltűntek száma 252. Az elesettek és eltűnteken kívül nagy számban váltak hadirokkanttá (125). Az elesettek és eltűntek magas számából következett az, hogy sok volt a hadiözvegyek és hadiárvák száma is, akik később a legnehezebb körülmények között éltek a Horthy rendszer idején. Már a háború során sokat kellett nélkülözni, szenvedni a község lakosainak, de főleg a hadbavonultak hozzátartozóinak. Sokan hadbavonultak és így kevés volt a munkaerő. A nagyszámú akasztói családokban egyedül az anyáknak kellett gyermekeik számára élelelről, ruháról gondoskodni amit csak részben tudtak beszerezni. A hadbavonultak hozzátartozói igen kevés összegű hadisegélyben részesültek. A hadisegélyt sem kapták meg mindig az arra rászorultak, mert a község akkori vezetői eltulajdonították azt. Amikor pedig a hadbavonultak hozzátartozói elmentek a községhez és kérték a hadisegélyt, az akkori jegyző, Miklós Kálmán azt mondta az asszonyoknak, hogy „menjenek legelni”. A háborúban elesettek kárpótlására a község vezetői hősi emlékmű felállítását határozták el, melynek költségeit az egyébként is sokat szenvedő és nélkülöző szegény akasztói nép fizette. A hősi emlékműt egy dunapataji kőfaragó építette fel.

Az 1919-es magyarországi proletárforradalom hullámai csak érintették a községet. Az 1918-as októberi öszirózsás forradalom idején egy kis időre megalakult a polgárőrség, melynek az volt a feladata, hogy a megindult zavargásokat elfojtsa és a közbiztonságot megvédje. A zavargások a zsidó boltok kifosztásából állottak. Ennek hatására 3 zsidó család elhagyta a falut. Elmenekült a faluból az akkori főjegyző, Miklós Kálmán is, akire nagyon haragudtak a falu szegényei. Nem volt hatástalan a község szegényeire 1919-ben a Tanácsköztársaság kikiáltása. A nyugtalanság érezhető volt. A község szegénységében is élt a vágy a fennálló társadalmi rendszer megdöntésére. A községet azonban román csapatok szállták meg és ezek a kapitalista rendet támogatták. Így a Tanács hatalommal való együttérzés csak abban nyilvánulhatott meg, hogy a hazatért hadifoglyok közül is, de az itthon maradottak közül is szép számmal beálltak a Vörös Hadseregbe (Melkvi Antal, Melkvi János, Gubán József, Klajkó Kelemen, Iványi István, Urbán Antal, Judák István, B. Nagy Ferenc stb. kb 40 fő). A megszállás idején igen nagy volt a községben az élelmiszerhiány. A község szegényei teljesen tönkre mentek. 1919 októberében a román csapatok kivonulásával Akasztó község is felszabadult a megszálló csapatoktól.

c.) Akasztó község története a két világháború között

Alig tette ki a lábát a községből az utolsó megszálló katona, máris megjelentek Horthy csendőrei. A föld kérdés, mely az 1848-as forradalom óta a magyar parasztság alapvető kérdése volt, a két forradalom ellenére sem nyert megoldást. A Horthy rendszer vezetői világosan látták, hogyha csak egy kicsit is megakarják nyerni a parasztság támogatását, akkor szükség van földreformra. Így 1921-ben Nagyatádi Szabó István földművelésügyi minisztersége idején hazánkban is kevés mennyiségű földet osztottak ki. E földek azonban rossz minőségűek (szikes, homokos) voltak. Akasztón 1000 kh földet osztottak a szegények között, de ebből 500 kh legelő volt. A kiosztásra kerülő földet a kalocsai székes főkáptalan adta le az államnak ácsi birtokából vagyonváltság címén. Az igénylők között magas kamat mellett több évi törlesztésre 1-3 kh-ig terjedő parcellákat adtak a szegények rendelkezésére. A szegények 1-3 holdig terjedő parcellájától eltérően a vitézek 15-20 hold jobb minőségű földet kaptak. A gyenge minőségű föld azonban nem termett annyit, hogy tulajdonosa a magas kamatot és az adót fizetni tudta volna. Így a földet kapott emberek is hamar eladósodtak, tönkrementek és a háborúból hazatért hadifoglyokkal együtt továbbra is napszámból tengették életüket. (Dunatétlenül gróf Teleki birtokán.) Így az akasztói szegények sorsa semmit sem javult, sőt a Horthy rendszer idején szegényebbek lettek mint voltak.

Az 1920-as évek végén építettek a Felső-Kiskunságban egy belvízlevezető csatornát, mely Akasztó határát is érinti, de nem lett az más csak döglött lovon aranypatkó. Akasztó lakói a kunfalvak lakóival együtt sirva látták, hogy uralik kezén átokká változott még az adomány is. Akasztó 800 évet vészelt át a Duna menti mocsarak világában. Az 1920-as évek végéig a község északnyugati határát mocsaras, nádas terület borította. A lakosok közül szép számmal folytatták őseik foglalkozását, addig míg meg nem ajándékozták őket az Átokcsatornával (Dunavölgyi-Főcsatorna). Lecsapolás előtt a tavak nádat, takarmányt adtak. Az emberek vadásztak, halásztak, vadkacsa-, bibic- és szárcsatojást szedtek és szállították bécsi és a pesti tésztagyáraknak. Szenet, fát nem vettek: náddal fűtötték a kemencéket. Akinek fél szeme van, az a vaknál még mindig szerencsésebb. Ilyesféle boldogság volt Akasztón a mocsár. De hát jöttek a mérnökök az 1920-as évek végén és azt mondták: búzatermő földet csinálunk a lápból. Kipusztították a nádat, szénát termő kaszálókat. Megmaradt a repedezett szódás szik. Máskor meg ha nedves esztendőök voltak a csatorna állt a vízben és nem a víz a csatornában. Nem lehetett pákászni, halászni, vadászni. Nem volt termőföld, nem volt kenyér. Akasztón 15-20 holdas gazdák is akadtak, akik napszámba jártak más határba. És hiába barangolták be sokan Tolnát, Baranyát munka után. Másutt is sok volt az éhes száj a hárommillió koldus országában. A csatorna építés után, nem is egy évtized alatt, Akasztó valósággal a pusztulás szélére jutott. De hadd beszéljen erről a jegyzőkönyv, melyet a képviselőtestület 1938. évi április

4-i üléséről vettek fel: „Községi vezető jegyző előterjeszti, hogy a község csecsemő és gyermekvédelme kétségbeejtő állapotban van. A halotti anyakönyv tanúsága szerint minden második gyermek elhalt, a felnőttek pedig tüdőbajban, vérhasszerű betegségekben és egyéb járványokban halnak meg. A falunak majdnem a fele sínylődik tüdőbajban. Pedig értékes nép volna, színmagyar, még ma is 5-6, sőt 8 gyerek van egy családban. Javasolja a községi jegyző: a község határozatilag kérje a Zöldkereszt Intézménynek megvalósítását, valamint népegészségház létesítését, de mivel a község igen szegény, hatóságilag létesíttessék az egészségház.

Határozat:

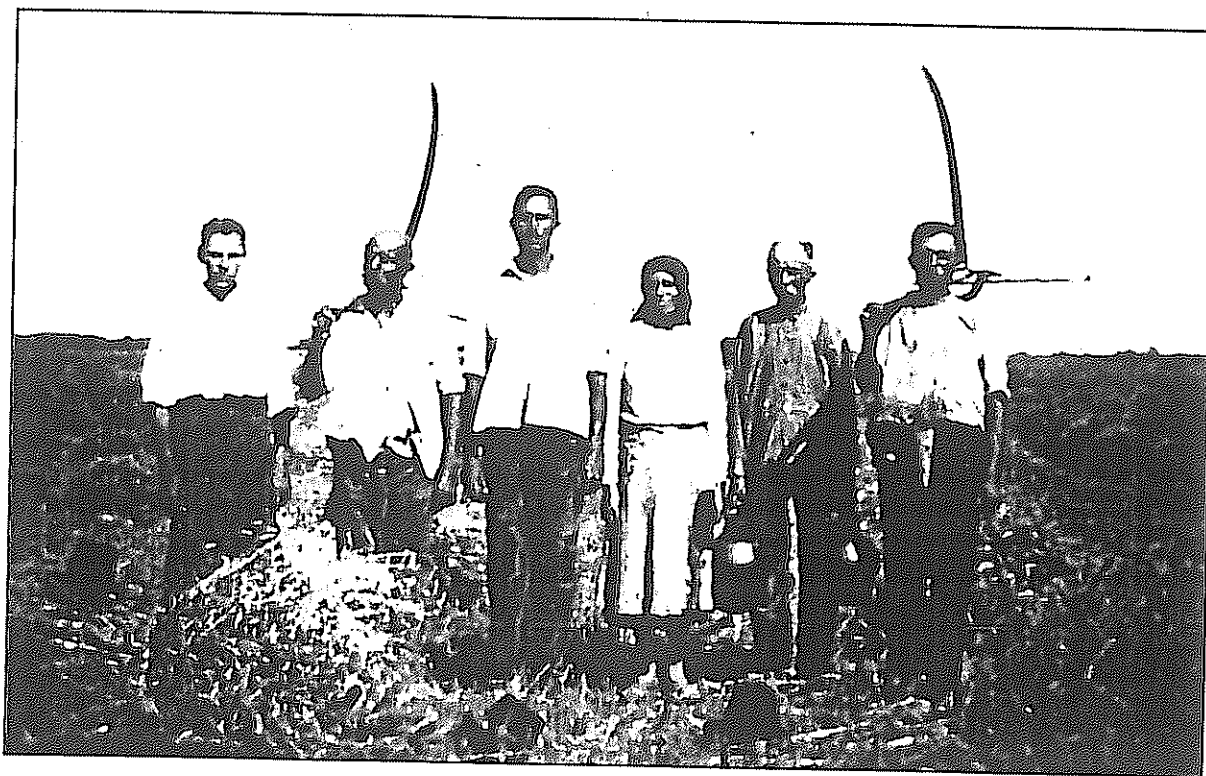
A képviselőtestület határozatilag megállapítja, hogy Akasztó valóban súlyos helyzetben van, mert a felnőttek táplálkozása nyomorúságos, téli ruházata, lakásviszonyai megdöbbentően szomorúak. A gyermekápolás nem fejlődhet ki, mert a legelemibb életfeltételek hiányoznak. A megmaradt gyermekek is csontozatban gyengék, vérszegények, betegségektől megviseltek. Évek óta innen indul el útjára a járványos betegség, mert ez a nép az ország minden részébe eljár munka után. Így a tüdőbajok, tifusz és egyéb járványok nemcsak itt pusztítanak, hanem befertőzik vele a távoli vidéket is. A Nagyalföld 4500 lakosú községét mentené meg a Zöldkereszt.”

4500 halálra kárhoztatott lélek szörnyű sikoltása: a közgyűlési jegyzőkönyv eljutott a pesti megyeházba. És mit tettek a megye urai? Fegyelmi eljárást indítottak dr. Orbán József főjegyző ellen, mert a jegyzőkönyvet kiadta az újságírónak, aki a jegyzőkönyvben foglaltakat közölte az újságokban. A főjegyző azonban nem várta meg a fegyelmi ítéletet. Elvitte őt is a népe betegsége. Pár hónap múlva tüdőbajban meghalt.

1929-ben még 700 gyermek járt iskolába, kilenc évvel később pedig 300-ra apadt a számuk. Több tanítói állást meg kellett szüntetni és 1938-ban újabb két tanító várta az elbocsátást.

A férfiak évtizedeken keresztül a környékbeli nagybirtokokon robotoltak, örültek ha családjuk részére a mindennapi kenyeret és a legszükségesebb ruhát biztosítani tudták. A székes főkáptalan birtokain kívül sokan jártak Dunatétletlenre is gróf Teleki birtokára dolgozni. Itt sem volt rózsás sem a cselédeknek sem az idénymunkásoknak a sorsa. Egy kommenciós család évi bére Dunatétletlenen gr. Teleki birtokán a következő volt: 18 q búza, 1 tehén és 1 sertés tartása, 1 kh föld és 200 pengő. Az idénymunkások legtöbbet aratás idején dolgoztak gr. Teleki birtokán. Az aratóknak tizedéből kellett a búzát levágni, felkötni és keresztekbe hordani. Az idénymunkások nem munkás szálláson aludtak, hanem kiürített egészségtelen, piszkos istállóban. Nehéz munkát végeztek, de a kereset olyan kevés volt, hogy egy napi napszám árán még egy ócska inget sem tudtak maguknak venni. Akik a nagybirtokon nem jutottak munkához azok kénytelenek voltak más határba járni munka után. Sokan dol-

goztak az 1920-as évek végén a Dunavölgyi Főcsatorna építésénél.

Aratóbanda gr. Teleki birtokán az 1930-as években

Akasztóiak közül a következő emberek dolgoztak legelőször a csatornaépítésnél: id. Szrenkó János, Szrenkó József, Balázs János, Baltás István, Szamek József. Miután a csatornaépítés befejeződött az itt dolgozott akasztóiak vagy nagybirtokra vagy más községekbe mentek dolgozni. Sokan jártak Tázlára, Bodoglára. Kevés pénzért itt is sokat kellett dolgozni, szenvedni a munkásnak. Sokan átkozták ezeket a helyeket és ekkor terjedt el Akasztón az a mondás, hogy „Tázlár, Bodoglár átkozott két határ.” Akasztó dolgozó népe külső hatás nélkül olyan szervezkedésbe kezdett, mely szerint megállapodtak abban, hogy csak bizonyos összegért mentek el dolgozni.

Ismert volt Akasztó neve a budapesti cseléd tartó nagyságák körében is, mert a pesti kis cselédlányok közül az 1930-as években több mint 100-an Akasztót vallották fatornyos hazájuknak. Az akasztói szülők rákényszerültek arra, hogy gyermekeiket szolgálni küldjék mihelyt az iskolából kimaradtak. De nem csak pestre jártak szolgálni az akasztói lányok, hanem Kiskőrösre és más helyekre is. Hetipiacok alkalmával gyalog mentek Kiskőrösre (12 km) az akasztói fiatal lányok. Kiskőrösön a piacon csoportokban álltak és várták, hogy jöjjenek a jómódú asszonyok, akik majd megfogadják őket szolgálónak. A szolgálóknak igen keveset fizettek. Akik csak gyermeket gondoztak, azok a koszon és lakáson kívül nem kaptak egyebet. Akik főzni is tudtak azoknak többet fizettek.

Az 1929-1933-ig tartó gazdasági válság Akasztón is éreztette hatását. A búza ára ebben az időben 6 pengő volt. A Horthy rendszer sietett a nagygazdák segítségére. Védeltséget biztosított számukra. Hosszú lejáratral, kamatmentesen törleszthették adójukat. A rendszer a szegényparaszságot nem védte meg.

A községet az országgyűlésben a földesurak képviselték. Ilyen volt gr. Teleki Sándor és Törley Gábor is. gr. Telekinek Dunatetőtlen volt birtoka Törley Gábornak pedig Solton volt birtoka, Pesten pedig pezsgőgyára. Országgyűlési képviselő volt még dr. Plati György pesti lakos és dr. Dénes István budapesti ügyvéd is. A jelöltek nem a községben, hanem Pesten laktak. A választók, panaszukkal, kérelmükkel hiába keresték fel őket pesti lakásukon, a legtöbbször zárt ajtóra találtak. Ha mégis meghallgatták őket, ügyük sohasem lett elintézve.

A községben 1940-ben alakult az **Iparoskör**, mely az iparosok érdekeit próbálta védeni. Eddig az akasztói iparosok a kiskőrösi ipartestülethez tartoztak. 1940-ben pedig az Akasztói Iparoskör a Kiskőrösi Ipartestületnek lett egyik fiókjá. Ekkor 35 iparos működött a faluban. Ezek szakma szerinti megoszlása a következő: kovács 4, lakatos 2, bognár 3, borbély 5, szabó 4, kádár 1, kőműves 2, asztalos 4, szikvizes 2, kőfaragó 1, cipész 6, darálós 1. Ekkor az **Iparoskör elnöke Páczi János** géplakatos, pénztárosa Baltás Béla csizmadia, adminisztrátor Zsótér Flórián kőfaragó.

Akasztó és Csengőd községek gabonáját örölte az **Akasztói Hengermalom**. A malmot 1923-ban Meskó Gyula és Meskó Jenő soltvadkerti lakosok kezdték épí-

teni. Időközben a befejezés előtt álló épületet Farkas Ferenc megvette a Meskó testvérektől és ő fejeztette be a malom építését. A malom egy kéthengeres Diesel motorral működött. A munkások száma 3-4 fő volt. Később Meskó Jenő visszavette a malmot Farkas Ferenctől és az ő tulajdona volt 1949-ig. Ekkor államosították. Az államosítás után leszerelték a malmot és tartozékait (aknaszáritó, dobszáritó, motorok) különböző helyekre szállították el.

A környék falvai közül Akasztónak volt a legtöbb szarvasmarhája. Több mint 1000 szarvasmarha és ugyanennyi sertés járt ki a legelőkre. A nagymennyiségű tejet az akasztóiak maguk dolgozták fel 1933-ig. **1933-ban épült a tejüzem mely Tejszövetkezet néven működött.** A jómódú akasztói gazdák építették részvény alapján. Az üzemet bérbe adták havi 600 pengőért Náhm Károly nevű személynek. Náhm Károly az üzemben vaját és sajtot készített és ezeket a termékeket Budapestre szállította. 1949-ben a Földművelésszövetkezet vette át az üzemet.

A község szegényparasztjai terményüknek igen kis részét vitték piacra azért, hogy egy kis pénzhez jussanak. Főleg rozsot, burgonyát, baromfit, kacsát, libát szállítottak a piacra. Legtöbbször Kiskőrös piacát keresték fel áruikkal. Későbbiek során Solton keresztül Dunaföldvárra is szállították áruikat, mivel ott jobban lehetett értékesíteni. Kezdetben akadályozták ezeket a szállításokat a rossz utak. **Kiskőrös, Akasztó, Dunatetétlen, Solt között 1866-ban épült az útvonal,** de ez egyszerű földút volt és esős időben sáros, szinte járhatatlan volt. **1922-ben kövezték ezt az utat. 1923-ban került sor Akasztó – Csengőd közötti út kövezésére.** Addig csak homokos út kötötte össze a két falut. **A posta 1892-től működik Akasztón.** Ebben az időben a csengődi vasútállomásra hordták a község postáját, és ugyanitt adták le a község részére szóló postai anyagot. Eleinte a személyzet két főből állott. Egy tiszt munkaező és egy kézbesítő dolgozott. Újság hetente egyszer jutott el a faluba, az is csak pár darab volt. Levél is ritkán jött. Az évek során a forgalom nőtt és így a kézbesítői létszámot is növelni kellett. **Az első postamester Lágler Emília volt,** aki az 1920-as évek végéig irányította a hivatalt. **Az első rádió a községben 1928-ban jelent meg.** Tulajdonosa Brand Mikós nevű káplán volt. **A község második rádiótulajdonosa Városi Mihály csizmadia volt,** aki 1933-ban vette rádióját. Nagy szenzáció volt a faluban a rádió megjelenése. Mivel a községben még villany sem volt, így ezek telepes rádiók voltak. A telepes rádiók költségesek voltak, ezért számuk igen lassan növekedett és mindig alacsony maradt. A rádiók számának emelkedése 1952-ben, a villany bevezetése után következett be.

Közegészségügy

Az orvosságok közül Akasztón is a fű- és a fa félékkel való gyógyítás terjedt el. (Kékliliom, nadragulya, árvacsalan stb.) A betegségeket nem ismerték. Minden nyavalyára tudtak gyógyírt találni. Így a zsévrék (nyelv felhólyagosodása) gyógyítása

úgy történt, hogy a szegfűszeget összetörték, mézzel összekeverték és az előállított anyagot libatollal kenték a nyelvre és a szájpadlásra. A magas vérnyomás ellen egy liter vízben 2 fokhagymát, 2 citromot és 10 deka cukrot főztek és ezt a folyadékot itták reggelenként. Nyílt sebre tengeri hagymát tettek. A lyukas fog gyógyítása úgy történt, hogy a plébánostól tömjént kértek és ezzel tömték be a lyukas fogat. Mind-ezeket felülmúlták a virágvizek: bodzavirágvíz, petrezselyemvíz. Ezeket a háziasz-szonyok gyártották. E kezelési módokat még az 1920-as években is alkalmazták. Ennek oka főleg az akkori szociális körülményekben rejlik. A lakosoknak nem volt módjukban igénybe venni az orvost. Nem tudták gyógykezelésben részesíteni be-tegeiket. A csecsemő halandóság nagymérvű volt. Csak a végső esetben hívtak or-vost. A fertőző betegségek közül 1931-ben a bélhurutos megbetegedés, 1932 őszén a hastífusz volt járványszerű. Jellemző, hogy mindkét járványos betegség az 1929-1933-ig tartó gazdasági válság idején volt nagymérvű. Ezek a betegségek előfordul-tak mindaddig, míg a kötelező védőoltást el nem rendelték.

Ugyancsak sok torokgyík, diftériás megbetegedés volt egészen 1938-ig, a kötelező védőoltás bevezetéséig.

Az 1920-as és az 1930-as években a lakosság táplálkozása rendkívül egyoldalú volt. Kukoricalisztból görhönyt sütöttek és puliszkát készítettek. Az árpalisztet pé-pessé főzték, kiszaggatták és megszórták mákkal. Ez volt az úgynevezett „mákos ganca”. Leggyakrabban előforduló étel volt még a krumplipaprikás és a krumpli le-ves. Az emberek vitaminhiányban szenvedtek és hajlamosak voltak a megbetegede-sekre. Táplálékukból hiányoztak a védőanyagok. Nélkülözték a tejet, tojást és a húst. Az 1920-as években gyümölcsöt még nem termeltek Akasztón, így ezt is nél-külözniük kellett. Rossz volt az ivóvíz ellátás is. Nyitott aknás kutak vizét fogyasz-tották ivásra. Szivattyús kút 1929-ig nem volt. **1929 őszén fúrták az ártézi kutat.** A kút 300 m mély, percenként 90 liter vizet ad. 1400 pengő költségvetéssel irányoz-ták elő. Ebből 50 százalékot államsegély címen megtérítettek, a másik 50 százalékot a község a törzsvagyon alapból fedezte. **A víz színe: színtelen, szaga: szagtalan, íze: gyengén szódás, üledéke kevés. Lúgossági foka: 16,2. A vízben: szulfát: nyo-mokban, nitrát: kevés van, nitrit: nincs, ammónia: nincs, vas: nyomokban for-dul elő. Sok ásványi só, kloridot tartalmaz. Lágyvíz.** Ezért kitűnően alkalmas mosásnál, főzésnél.

Az első orvos az 1890-es években jött Akasztóra, de nem telepedett le véglege-sen. **Kardos Lászlónak hívták.** Kardost követte Nagy Árpád, őt pedig Mucsi nevű orvos követte. **Dr. Koren Márton 1929-ben telepedett le a faluban.** A fentiekből látható, hogy a régi időkben jövő-menő orvosok voltak Akasztón. Ennek legfőbb oka az, hogy a képviselőtestület képtelen volt az orvos részére megfelelő lakást és ren-delőt biztosítani. 1938-ban elhatározta ugyan a képviselőtestület, hogy orvoslakást építtet, de ezt sem tudták megvalósítani. Pedig most az egyszer a körülmények ked-vezőek voltak. Az orvoslakás felépítése 28 000 pengőbe került volna. Az állam 8000

pengő államsegélyt és 12 000 pengő kölcsönt ajánlott e célra. A fennmaradt 8000 pengőt pedig a községnek kellett volna fizetni. Azonban a képviselőtestület ez esetben is képtelen volt az orvoslakás felépítése érdekében határozatot hozni. Az akkori jegyző sem tett semmit az ügy érdekében.

A községben nem volt gyógyszerár. Az orvosnak kellett a legsürgősebb, legszükségesebb gyógyszereket tartani. Ez volt az úgynevezett „kézi gyógyszerár”. A kifo-gyott gyógyszereket a Kiskörösi Gyógyszerárból kellett beszerezni. Szülésznők már régóta működtek a községben. **A község első okleveles szülésznője Dózsa Antalné (Meggyes Anna) volt az 1880-as években.**

A következő okleveles szülésznők működtek még a községben: Vörösváczi Jánosné 1914-1920-ig, Varga Istvánné 1921-1941-ig, özv. Zsibrita Jánosné 1931-1961-ig.

Az 1930-as évek végén és az 1940-es évek elején ugyancsak fokozódott a község nyomora. Úgy látszott mintha minden a község lakói ellen esküdött volna. A hábo-rú kirobbanása, az óriási szárazság, az egymás utáni gyenge termésű évek, az aratás előtti borzalmas jégverés, az 1941-es dunai árvíz majd az 1942-es rendkívüli talaj-víz mind növelték a nyomorúságot. E csapások közül is a legsúlyosabb volt az 1941-es dunai árvíz.

1941 február 16-án, vasárnap délután a Duna Dunavecsénél és Apostagnál át-törte a gátat és Solton keresztül a víz nagy erővel hömpölygött Akasztó felé. Feb-ruár 17-én, hétfőn hajnalban az ár áttörte a Dunavecse-Solt közötti vasúti töltést és feltartóztathatatlanul rohant a dunatétleni tanyák és Akasztó felé. E nap délelőtt-jén átvonultak Akasztón az első menekülők, a dunatétleni tanyavilág lakói. Ugyan-csak a községen keresztül hajtották végig a miklai rabtelep jószágállományát. Köz-ben a víz egyre nőtt és közeledett. A község lakói egyre izgatottabbak, nyugtalanab-bak lettek. Segítség azonban nem érkezett. A község idősei, fiataljai ásóval-kapával igyekeztek védeni falujukat. Az emberek egyre fáradtabbak, elcsigázottabbak lettek.

1941 február 18 Akasztó történetében borzalmairól hosszú ideig nevezetes nap lett. Délután 3 órakor a víztömeg átszakította az első hídnál levő cölöpökkel meg-erősített gátat. A falu ide pár lépés. A vizet feltartóztatni nem tudták. A riadalom egyre nagyobb lett. Félreverték a harangokat, ami a veszély tetőpontját jelentette. Elrendelték a falu egy részének kiürítését. A lakosok jajveszékelve hagyták el háza-ikat, melyeket vagy összedőlt, vagy a víztől erősen megrongált állapotban láttak új-ra. A víz elpusztította a véres verejtékkel telepített szőlőt, megrongálta a házakat. A község Tubán és Fűzfás nevű részein volt a legtöbb kár, ahol pár nap múlva is csak csónakkal lehetett közlekedni. Az árvíz után az összedőlt házakon kívül 160-170 ház szorult alapos javításra. A házak felépítését és javítását a szegény embereknek ön-maguk erejéből kellett megvalósítani, mert az állam nem segítette őket. A szeren-csétlen emberek anyagi segítése helyett a magyar állam nagymértékben fegyverke-zett, készült a háborúra és **1941 június 27-én hadat üzent a Szovjetuniónak és be-kapcsolódott a második világháborúba.**

A község lakóinak száma 1938-ban: 4500

A község területe művelési áganként 1938-ban

Szántó	3426 kh	szőlő	360 kh	legelő	5477 kh
Rét	1643 kh	erdő	12 kh	nádas	1798 kh
Kert	24 kh	utak	672 kh	összesen	13 412 kh

1945 előtt az alábbi pártok működtek a faluban:

Kisgazda Párt	elnöke:	B. Nagy Ferenc
Nyilas Párt	elnöke:	Dóczi Lajos

A község jegyzői 1896-tól 1945-ig a következők voltak:

Horváth János	1896 – 1908-ig
Miklós Kálmán	1909 – 1932-ig
Dr. Orbán József	1933 – 1935-ig
Fülöp Illés	1936 – 1944-ig.

A magyar uralkodó osztály a német fasizmus oldalához kötötte magát és Magyarországot a legmesszebbmenőkig kiszolgáltatta Németország érdekeinek. Az 1920-as években Akasztón is megalakult Levente Egyesület, melybe a még nem sorköteles fiataloknak kellett járni. Ugyancsak az 1920-as években a képviselő-testület megszavazta a „Nem, Nem Soha“ feliratú táblák kiszögelését és ezek megvétele. A táblák ára 2 pengő volt. 1944 október utolsó hetében olyan rendeletet adtak ki, mely azt tartalmazta, hogy a község lakossága ruhával, élelemmel és jószágaikkal hagyják el a falut, vonuljanak Dunántúlra. Ezt a rendeletet nem teljesítette a lakosság.

Akaszto község felszabadulása a német uralom alól

1944 november 1.

1944-ben a szovjet hadsereg megkezdte felszabadító harcait és a német elnyomás alatt levő országok egymás után szabadultak fel a fasiszta iga alól. 1944 őszén a szovjet csapatok elérték a magyar határt. A Vörös Hadsereg csapásai alatt összeomlott Magyarországon a negyedszázados ellenforradalmi rendszer. 1944 őszén a szovjet csapatok átlépték a magyar határt és ezzel megkezdődött Magyarország felszabadítása. A 3. ukrán hadsereg Tolbuchin marsall vezetésével Erdélyből verte ki a németeket, maros vonalán nyomult előre, Szeged és Csongrád között átkeltek a Tiszán és az ellenség üldözése közben **1944 november 1-jén hajnalban 3 órakor elérték községünket.** A visszavonuló német csapatok és azok csatlósai a falu szélén felrobantották a Dunvölgyi Főcsatornán levő hidat és Soltnál a Dunán átkelve szerencsére csak a Duna túlsó partján állították fel ütegeiket. Így a község elkerülte a nagyobb méretű fegyveres harcot. A felszabadulást követő napon a német Messerschmidt gépek utolsó bosszú támadást hajtottak végre a falu békés lakossága ellen. Bombát dobtak a községre, amelynek 3 halálos áldozata lett. (Póka Jánosné, Krizsán Julianna és Binszki János.)

Már 1944 őszén is voltak földfoglalások, de az igazi honfoglalás csak 1945 tavaszán valósult meg. **1945 március 18-án megjelent a Magyar Közlönyben az Ideiglenes Nemzeti Kormány 600/1945 M.E. számú rendelete** a magyar nép történetében egyedülálló forradalmi földreformról. Törvényerejű rendeleteket hozott a földkérdés megoldására. Tisztázta, hogy kinek a földjét kell elkobozni, kik kaphatnak földet és mennyit, melyek lesznek a földreform végrehajtást intéző szervek stb, a rendelet meghatározta a juttatandó föld felső határát: „nem lehet nagyobb olyan birtokegységnél, amelyet egy földművelő család a maga erejéből meg tud művelni.” Legelőször a nincstelen cselédek és a parasztokat kellett földhöz juttatni. A rendelet végrehajtását a Községi Földigénylő Bizottságok végezték. 1945 tavaszán Akasztón is megalakult a 30 tagú Községi Földigénylő Bizottság, melynek javaslata alapján a megyei és országos Földbirtokrendező Tanács döntött az igényjogosultak felett. Akasztón a Községi Földigénylő Bizottság elnöke: Ocsenás József, jegyzője Hajós Pál volt. A 30 tagú bizottságon belül alakult egy öttagú bizottság, melynek a feladata a földreform végrehajtása volt. Az öttagú bizottság tagjai a következők voltak: Balázs János, Chudi József, Ocsenás József, Latorcai Mihály, B. Nagy Sándor. A községi Földigénylő Bizottság az igénylők nyilvántartásba vétele után számba vette az elkobozható földek mennyiségét. Ezek után megkezdődött az igényjogosultak közt a földek szétoztása. Felosztották a székes főkáptalan Ácson és Ökördin levő birtokát. Az Ökördin levő birtok legnagyobb részét a kiskörösi földigénylők kapták. A földreform során 600 akasztói család kapott 3000 kh földet a környező nagybirtokokon. (Ácson, Ökördin, Szentkirályon, Kékesen, Dunatétetlenen / Dunatétetlenen mindhárom major területén / Alsó-major, Nagy-major, Sándor-major / kaptak az akasztóiak földet.) Ekkor 1200 akasztói költözött át Dunatétetlenre. Nagy-major területén alakult Dunatétetlen község 1945-1950 között. A földosztás után egy csapásra megváltozott az akasztói cselédek és napszámosok élete is.

A szabadság első éveiben a falu politikai és gazdasági irányítását a Kommunista Párt vette a kezébe. 1945 márciusában 15 taggal megalakult a KMP. Alapító tagok a következő személyek voltak: Zsellér József, Romfa István, Balázs János, Iványi István, Csatai József, Vörösváczki Antal, Német János, Takács György. Az első titkár Iványi István volt. A KMP hamarosan nagy befolyásra tett szert a község lakosai között. A tagok száma állandóan nőtt és így rövid időn belül a legerősebb és legtekintélyesebb párt lett. 1945 után még a következő pártok működtek a községben: Kisgazda Párt, Szociáldemokrata Párt. Az 1945 novemberi községi választásokon még a Kisgazda Párt került ki győztesen. Az 1947-es választásokon már a KMP győzött. 1948 június 12-14 közötti Budapesti Egyesült Pártgyűlés határozta el a két munkaspárt (Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt) egyesülését. Az új párt neve: Magyar Dolgozók Pártja (MDP). Ezt a városokban és falvakban is végrehajtották. A pártnak segítségére voltak a különböző társadalmi szervek. Megalakult a Földművelésügyi Szövetkezet is, mely átvette az ipar és kereskedelem irányítását.

A közös gazdálkodás első csírája a Kossuth Termelőszövetkezet megalakulása volt. 1948 őszén az alakuló közgyűlésen 27 taggal megalakult a Kossuth Termelőszövetkezet. Elnöke Farkas János volt. Nem sokkal később alakult az Új Barázda Termelőszövetkezet is melynek elnöke Romfa István volt. 1949-ben alakult a Petőfi Termelőszövetkezet. Ennek Martinkovics Sándor volt az elnöke. 1951-ben a három termelőszövetkezet **Aranykalász Termelőszövetkezet néven egy gazdasággá egyesült.** A tsz összterülete 1160 hold föld volt. A szövetkezet eddigi elnökei a következők voltak: 1951-ben Martinkovics Sándor, 1952-ben Varga Antal, 1954-ben Balázs János. Az 1954. évi zárszámadás után Barna István lett az elnök. Ezután ismét megkezdődött a munka. A termelőszövetkezet 1957 februárjában feloszlott.

1960 őszén megalakult öt termelőszövetkezeti csoport

A tszcs neve	Összes területe		Elnöke
	kat. hold	négyszögöl	
Béke	2119	1025	Gubányi Mihály
Barátság	1459	1506	Juhász Mihály
Rákóczi	1042	622	Jáborka István
Kunság	1115	1231	Barna István
Aranyhomok	854	528	Turák István

A termelőszövetkezeti csoportok alapító tagjai a következők voltak:

Béke		Barátság	
Suhajda János	11 kh 1200 öl	Babucsik István	5 kh 880 öl
Bús János	13 kh 200 öl	Szabó Sándor	5 kh 630 öl
Gubányi Mihály	10 kh 500 öl	Szabó József	4 kh 670 öl
Turu István	5 kh —	id. Fenster István	4 kh 670 öl
Zsellér János	9 kh 1400 öl	Németh György	7 kh 390 öl
Beszedics János	5 kh 1000 öl	Németh István	5 kh 200 öl

Rákóczi		Aranyhomok	
Baltás István	14 kh 410 öl	Nagy Ferenc	8 kh 400 öl
Baltás Pál	16 kh 350 öl	Odrobina Mihály	6 kh 400 öl
Jáborka István	12 kh —	Bartek István	8 kh 200 öl
Poiznyik Ferenc	7 kh 760 öl	Turák István	15 kh —
Fodor Pál	1 kh 1560 öl	Németh Benő	7 kh 100 öl

Kunság	
Judák József	7 kh 900 öl
Kukel János	9 kh 600 öl
Kovács István	7 kh 800 öl
Barna István	16 kh 330 öl

A szövetkezeti csoportok nagyobb összegű közös építkezései és vásárlásai 1962 december 30-ig

Építkezés:

3 db 600 férőhelyes juhhodály	504 000,- Ft
1 db 35 férőhelyes sertés fiasztató	138 000,- Ft
2 db épület átalakítás juhhodállyá	120 000,- Ft
2 db góré építése	20 000,- Ft
Építkezés összesen	782 000,- Ft

Vásárlás:

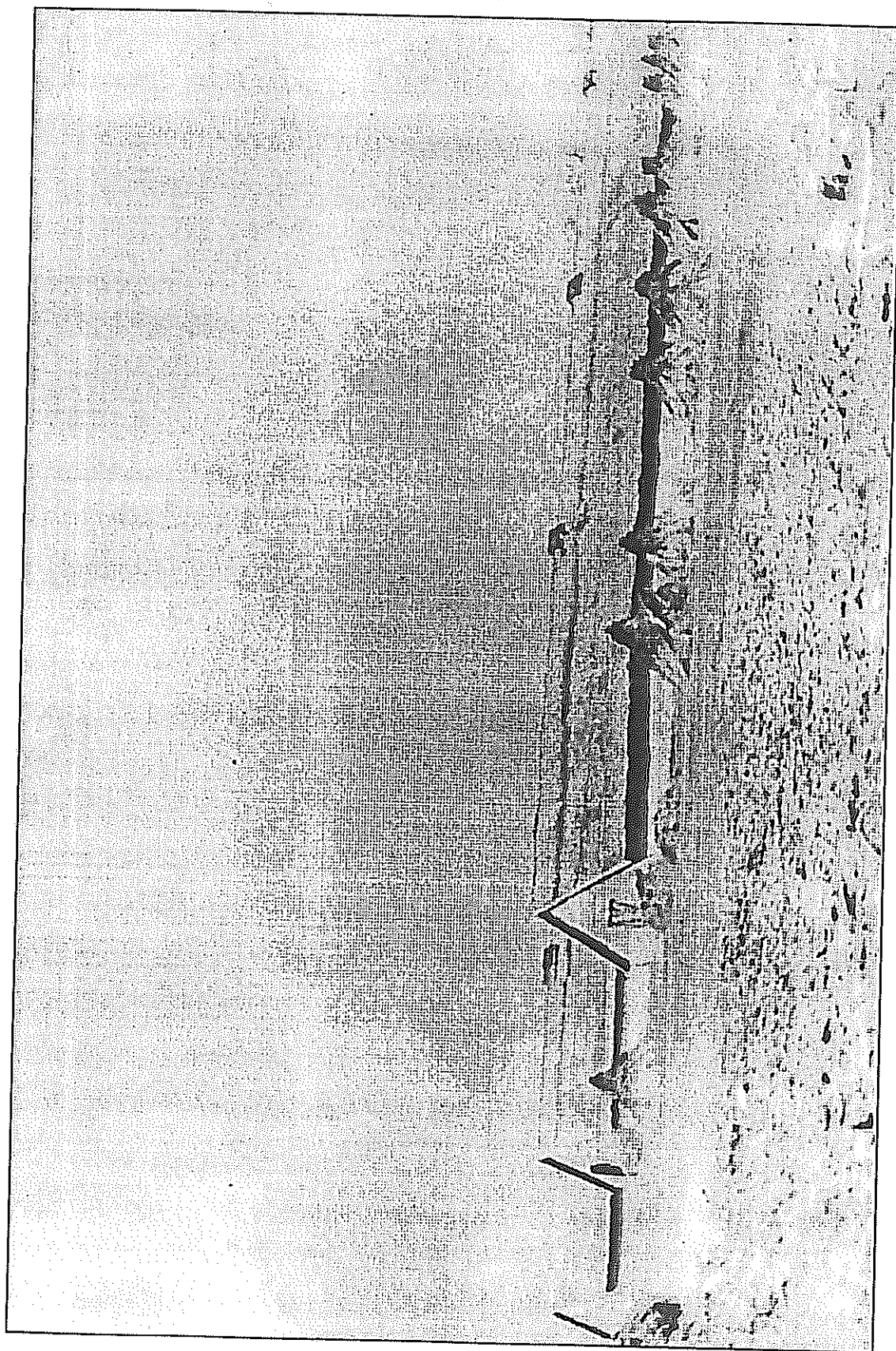
2 db UTOS traktor (45 lóerős)	192 000,- Ft
2 db pótkocsi	86 000,- Ft
2 db háromvasú eke	16 000,- Ft
2 db kompresszor	12 000,- Ft
Székházvásárlás	150 000,- Ft
Vásárlás összesen	456 000,- Ft

Vásároltak még 1462 db anyajuhot 495 225,- Ft-ért hitelre és 480 db juhot törlesztésre kaptak a Gyapjútermelő Vállalattól, melyet négy év alatt kell törleszteni. Az

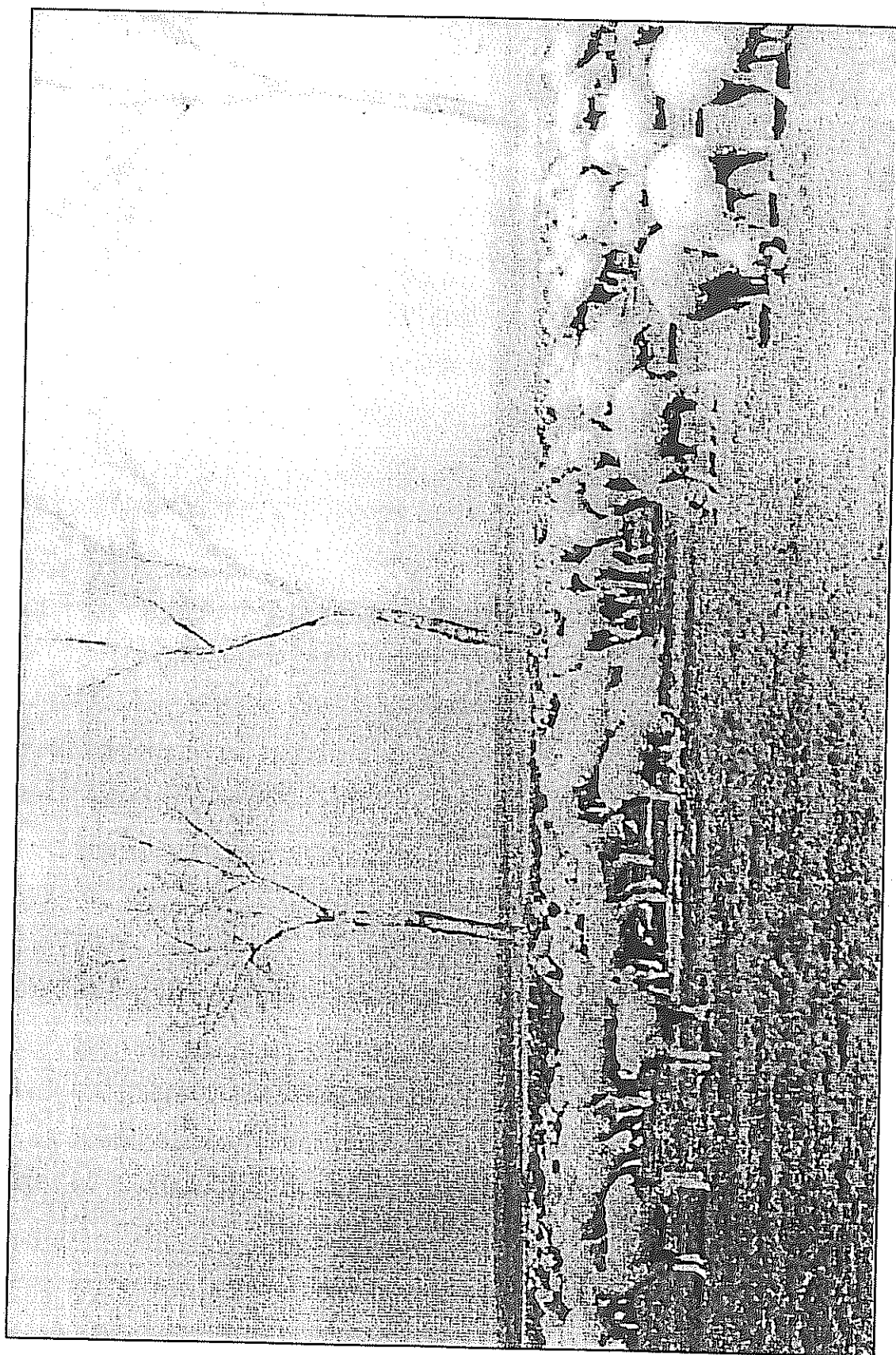
1462 db anyajuhot az alábbi mennyiségben és összegben vásárolták a tszcs-ék:

A tszcs neve	vásárolt db	érték (Ft)
Béke	300	99 721
Barátság	275	90 533
Rákóczi	281	104 263
Kunság	299	101 032
Aranyhomok	307	99 676
Összesen:	1462	495 225

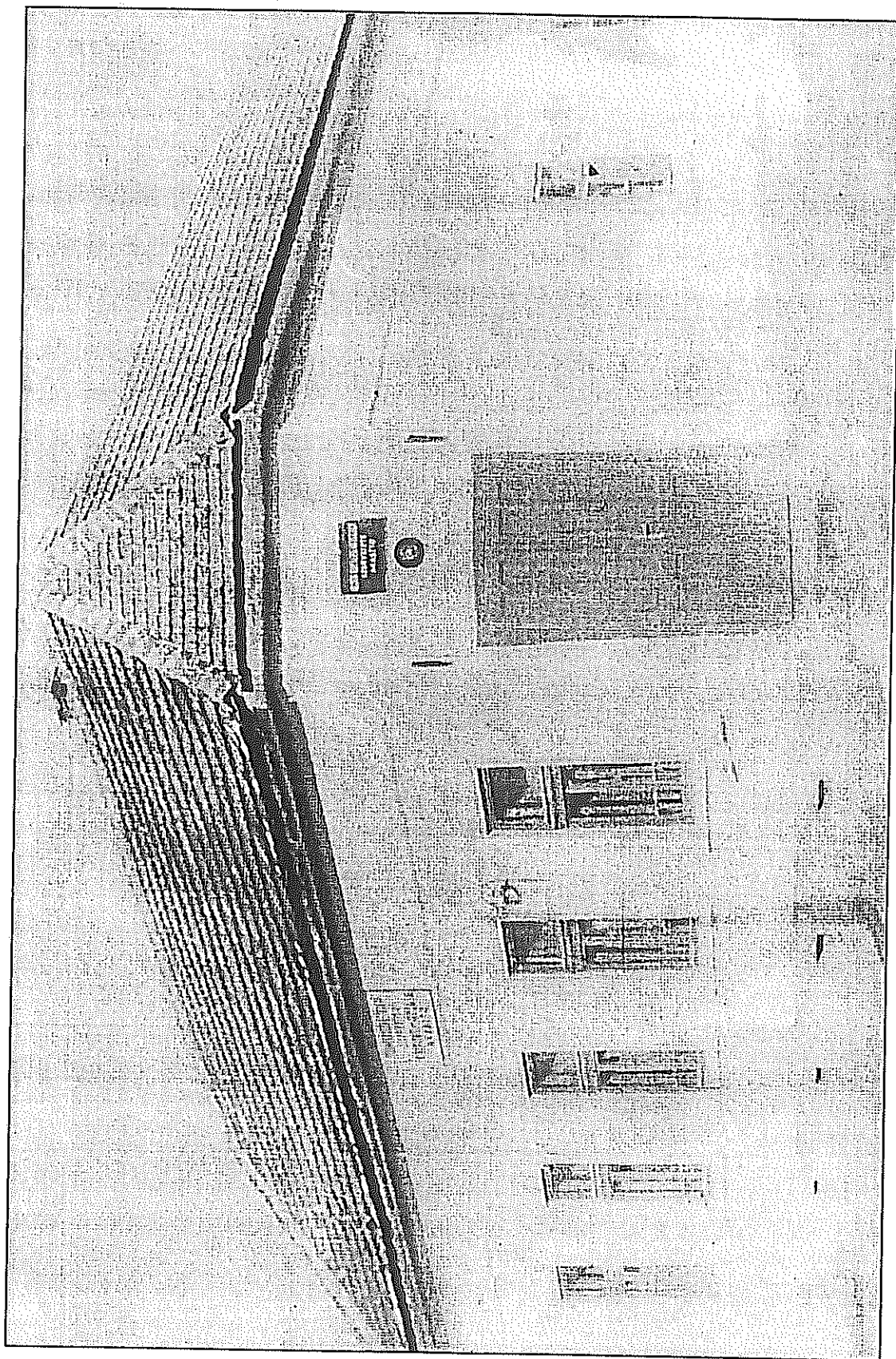
Mivel községünk délkeleti határa igen alkalmas gyümölcsstermesztésre (homokos talaj, a napsütéses órák számának évi átlaga 2000-2100 között mozog) ezért már a tszcs-ék 1961-ben Döbrögecen 40 kh szőlőt telepítettek. A telepítés költsége 240 000 forint volt. Amint a tények mutatják községünk termelőszövetkezeti csoportjai e rövid két év alatt is jelentős eredményeket értek el. A távlati tervek azonban még szebbnek és gazdaságosabbnak bizonyulnak. Az egységesítés elve és a vezetés központosítása Akasztó községben létrehozta, hogy a község 5 termelőszövetkezeti csoportja 1963 március 17-én, ünnepi közgyűlés keretében egyesült. Az új termelőszövetkezeti csoport a „BÉKE” nevet vette fel. Összes területe csaknem 10 000 kh. Elnökévé Bús Jánost, a községi tanács vb elnökhelyettesét választották meg. Az egyesülés változást hoz a termelőszövetkezeti csoport tagjainak életében, gazdálkodásukban, és alapot teremt a község mezőgazdasági termelésének fellendítésében.

T.sz.cs-ék 3 db 600 férőhelyes juhodályai

Fésűs Merinói juhfalca

T. sz. cs. és az MSZMP. Székháza

A termelőszövetkezeti csoport távlati tervei:

A tervek szerint Akasztón újra fellendítik az állattenyésztést, s ezt az új szövetkezet fő termelési profiljának tekinti. Ennek érdekében a tanács a község határában levő 4000 kh rét, legelő, kaszáló területet az idén már nem adta ki a távolról jövő juhtartóknak, hanem a helyi termelőszövetkezeti csoportnak juttatta. A szövetkezet 1942 db juhot tart, de még az idén 3000-re az 5 éves terv végéig pedig 10 000-re fejlesztik az állatállományt. A fésűs merinói fajtát szándékoznak meghonosítani, melynek értékes gyapját a hazai textilipar is szívesen fogadja. Ily módon nemcsak gyorsabban térül meg befektetésük, hanem jövedelmük is állandóan növekedni fog, és így meg tudják teremteni a szarvasmarha és a sertés tenyésztés fejlesztésének alapját. A szövetkezet távlati tervei szerint szarvasmarhából a magyar tarkát, sertésből a kornwal fajtát tenyésztik majd. Mindehhez a takarmánytermelés növelése is szükséges. A község határában folyik el a Dunavölgyi Főcsatorna. Ennek a csatornának lett volna jelentősége 1945 előtt is, de nem használták ki. Ma termelőszövetkezeti csoportunk a párt és a kormány határozata alapján 500 kh rét és legelő árasztásos öntözését fogja megvalósítani, melyhez a víztárolókból biztosítják a vizet. Ezen kívül 400 holdon takarmány termesztést folytatnak és a nagyobb haszon elérése érdekében ezt a területet is öntözni fogják. Legelőink legnagyobb része Felsődöbrögecen van. Soltról Kiskőrös felé utazva tavasszal és nyáron szép vetéseket láthat az ember. Dunatétlen után, Akasztó határában azonban elmaradnak a szántók és kitárulkozik a pusztá, főként a szikes, kopár legelők világa. Kevés hasznát látták eddig az akasztóiak, legfeljebb párszáz birka tépegette a füvet. Ez is csak azért volt, hogy ne legyen lyukas a föld – mondogatták az öregek. Csak virágzik és messzire virít a több ezer holdas táblán a szik. Így volt ez idáig. De nem így lesz ezután. Az akasztói termelőszövetkezeti csoportok egyesültek, a lakosság összefog és a pusztá vadságát hamba törik nemsokára: s pár esztendő múlva már az értékes legelők révén gyapjú, sajt és hús terem rajta.

Ipar és kereskedelem

1948-ban megalakult a Földművesszövetkezet is, mely átvette az ipar és kereskedelem irányítását. 1949-ben a Földművesszövetkezet átvette a tejüzem irányítását. **A tejüzemben 1946-tól étkezési túrót készítettek.** A tejet, tejszínt és az étkezési túrót Budapestre szállították. A tejüzemből 1950-től kezdve csak tejet szállítanak Kalocsára. **1954-től a Tejipari Vállalat tulajdona a tejüzem.** A tejet naponta szállítják Kalocsára. A tej szállítása 1961-ig kannákban történt. 1961-től tankautó szállítja a tejet, melybe 4000 liter tej fér. 1945 után az üzem korszerűsítésére jelentős összeget fordítottak. Az üzemben kompresszorral hűtik a tejet. Ez a kompresszor 6500 kalóriás és ammóniák gázzal működik. 4 db villanymotor van az üzemben. Ebből: 1 db huszonnégypróbás villannyal meghajtott centrifuga a zsírvizsgálatához.

- 1 db villanymotoros vízszivattyú.
- 1 db villanymotoros tejszivattyú.
- 1 db kompresszort meghajtó villanymotor.

Az üzemhez tartozik még:

- 2 db 1000 literes tejtartály
- 1 db bilaktométer a tejátvitelhez
- 1 db 24 csöves hűtő, melynek első része vízhűtéses, a második része pedig ammóniák gáz fűtéses

Az elmúlt 4 évben 1 209 784 liter tejet szállítottak el a községből. Az elszállított tej évenkénti mennyisége a következő:

Év	Liter
1959	315 217
1960	332 361
1961	290 750
1962	271 456

Akasztoi Földművesszövetkezet:

A szövetkezet 1948-ban alakult. Első elnöke: Baltás Lajos. Pénztárosa: Balázs János. Igazgatósági tagok a következők voltak: Romfa István, Farkas Pálné, Iványi László. 1955-ben a boltok szövetkezeti kezelésbe mentek át. A szövetkezet működése mindenbe beváltotta a hozzáfűzött reményeket, hisz az eddigi létesítései, építkezései nagymértékben hozzájárultak községünk fejlődéséhez.

A szövetkezet fejlődése 1958-tól:

1958-ban a lakosság megnövekedett igényeinek kielégítése érdekében a szövetkezet egy vegyes élelmiszer boltot építtetett. A boltot a szövetkezet házilagos brigádja építtette. Építési költség: 135 000,- Ft. Tervezte: Takács István. A házilagos brigád vezetője: Pusztai István.

1959-ben a kulturált kereskedelem bővítése érdekében a szövetkezet megkezdte az üzletek szakosítását. Ekkor nyílt meg a vasbolt, mint vasműszaki szaküzlet. 1960-ban az 1-es számú boltot 27 000 forint költséggel modern, minden igényt kielégítő önkiszolgáló bolttá alakították. 1961-ben a szövetkezet egy épületet vásárolt 95 000 Ft-ért, melyet a beruházási keret terhére 130 000,- Ft-os költséggel kisvendéglővé alakíttatott át. 1962 nyarán a község kulturális és szórakozási igényeinek kielégítése érdekében a kisvendéglő mellé 120 000,- Ft-os költséggel modern presszót építtetett a szövetkezet. Ugyancsak 1962-ben a kulturált színvonalú kereskedelem érdekében a kicsinek bizonyult ruházati boltot 60 000,- Ft-os felújítási kerettel korszerű ruházati bolttá alakították.

Az 1962. évi mérleg szerinti nyereség felosztása:

Mérleg szerinti nyereség:

304 229,- Ft

Ebből levonandó tételek és az állam felé tartozó kötelezettségek:

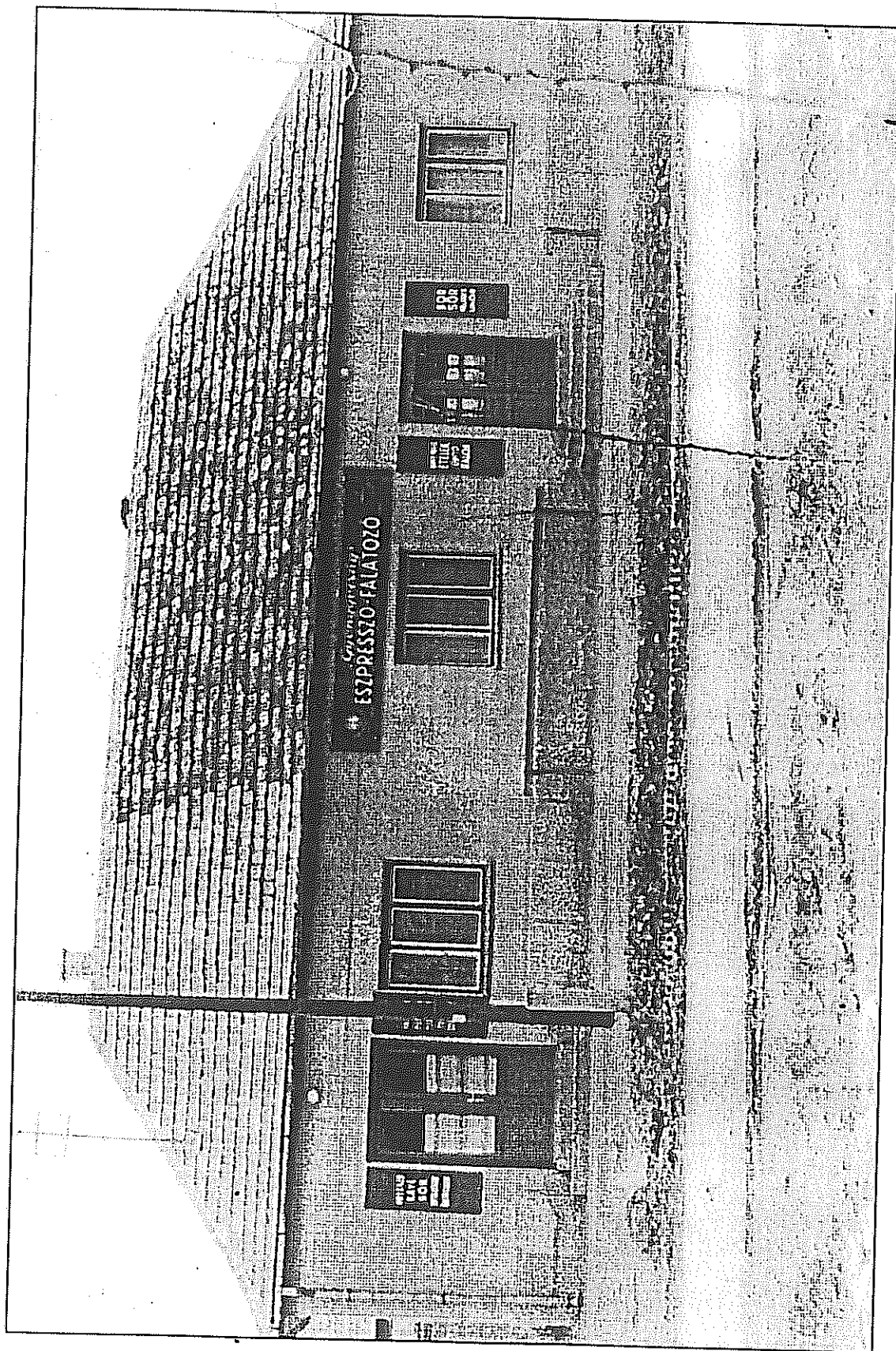
1. elkülönített bevételek	41 038,- Ft
2. jövedelemadó (a nyereség 10 %-a)	30 423,- Ft
3. községfejlesztési járulék	15 211,- Ft
4. falusi könyvtárak támogatása	1 521,- Ft
5. gyümölcsvásárlásnál mutatkozó többlet	8 587,- Ft
Összes levonandó tételek:	96 780,- Ft

Felosztható nyereség

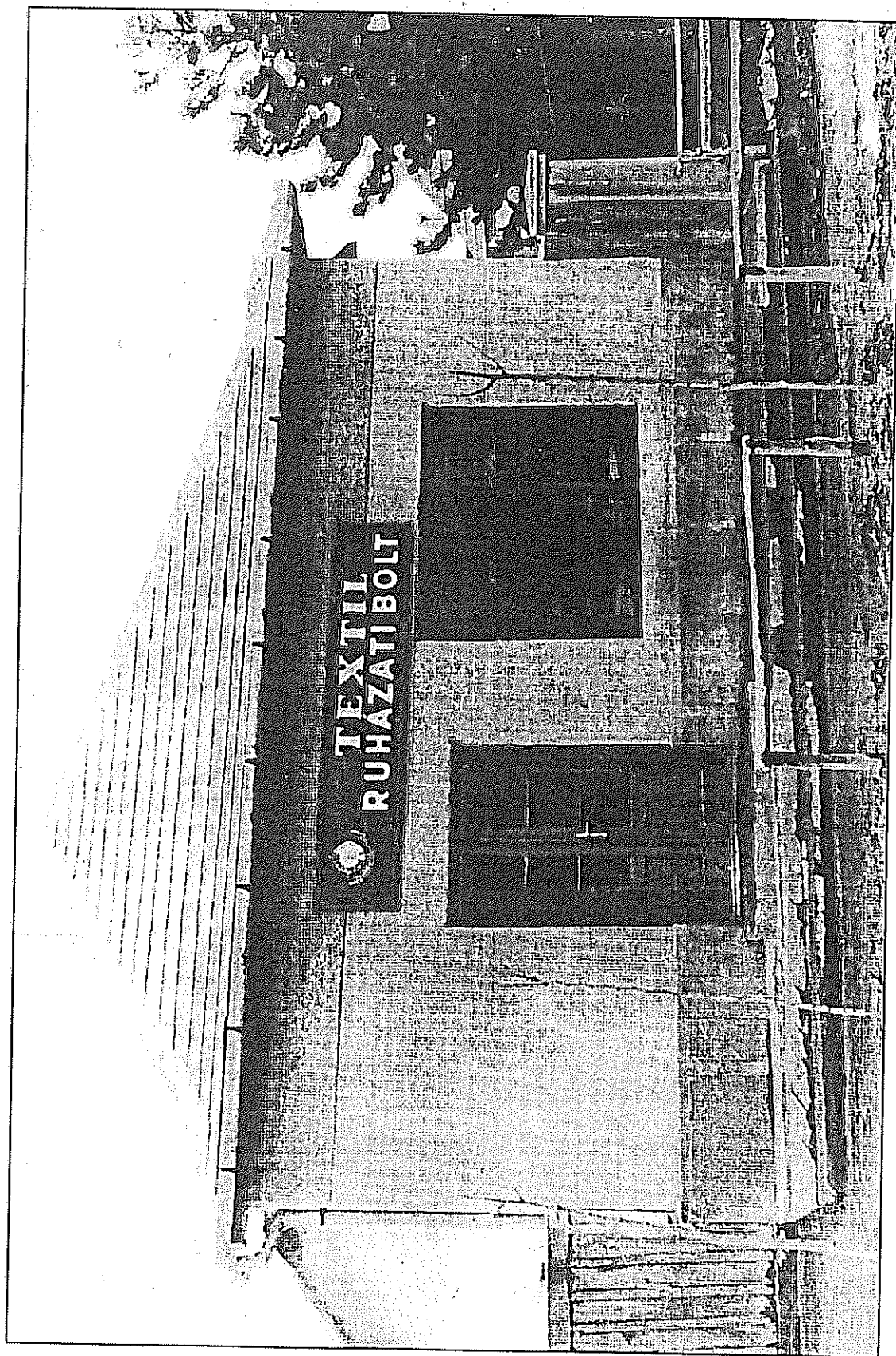
207 449,- Ft

Ebből:

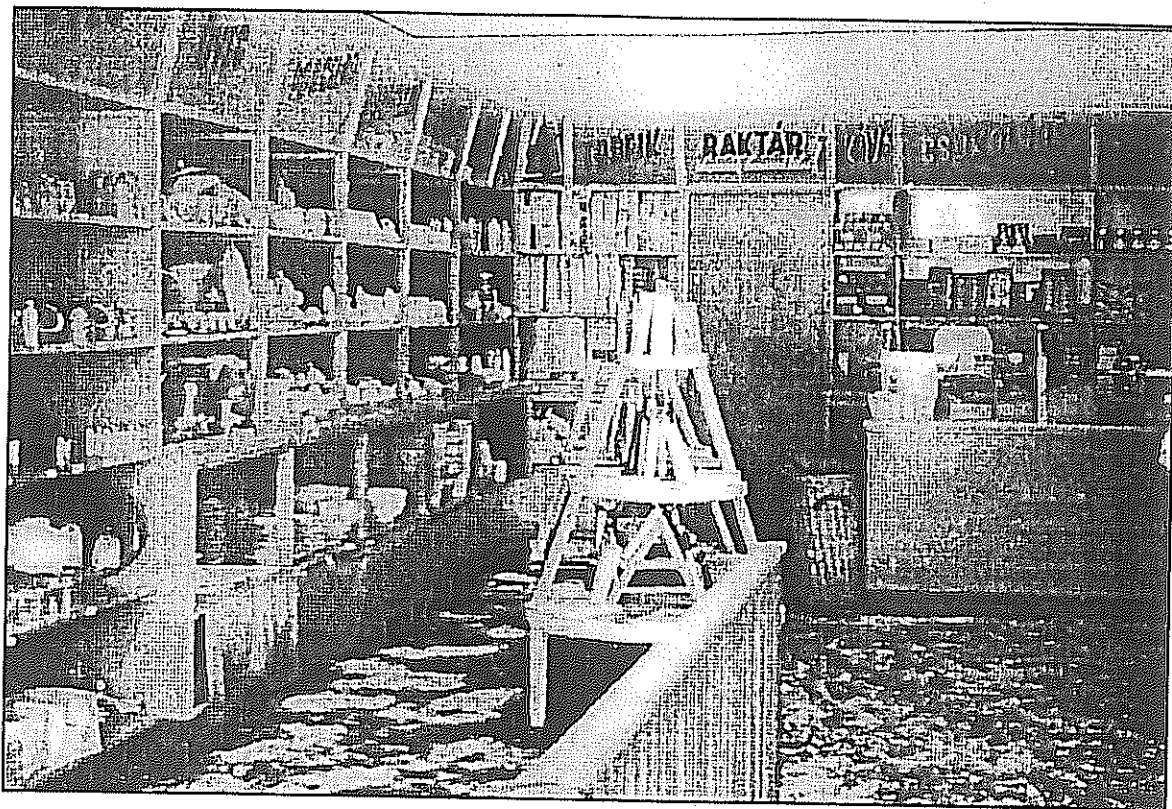
1. részjegyek után visszafizetendő	5 522,- Ft
2. vásárlási visszatérítés a vásárlási könyvek után	17 984,- Ft
3. igazgatósági tagok tiszteletdíja	18 670,- Ft
4. FMSz-ek kölcsönös támogatási alapjára befizetési köt.	28 000,- Ft
5. vásárlási visszatérítésből beruházásra felhasználható	17 984,- Ft
6. tartalékalapra fordítható összeg	119 289,- Ft
Felosztható nyereség összesen	207 449,- Ft

Modern kisvendéglő eszpresszó

Korszerűsített ruházati bolt

Vegyes Élelmiszer Bolt

**A szövetkezeti tagoknak visszafizetett összegek
a vásárlási könyvek alapján:**

1958-ban	16 400,- Ft
1960-ban	13 672,- Ft
1962-ben	17 984,- Ft

1962-ben a következő felvásárlások történtek:

Tojás	142 552 db
Must	12 621 hl
Baromfi	81 q

Az akasztói Földművesszövetkezet hálózata:

Húsbolt	1	
Ruházati szaküzlet	1	
Vasműszaki szaküzlet	1	kiskereskedelem
Háztartási szaküzlet	1	
Vegyes és fiókoltok	4	
Tüzipótelep	1	
Italbolt	1	
Kisvendéglő	1	
Eszpresszó	1	vendéglátóipar
Felvásárlás	1	
Szikvízüzem	1	ipar

A szövetkezet tagjainak száma állandóan nő. 1962. évben dicséretet érdemel a vendéglátó ipari üzemág, mely forgalmát 109,8 %-ra teljesítette. Külön ki kell emelni a kisvendéglőt és az ízlésesen berendezett presszót.

Távlati tervek: önkiszolgáló boltok nyitása, az üzletek korszerűsítése.

Szociális helyzet:

Uradalmi cselédek, szegény bérmunkások fáradoztak itt 1945 előtt, hogy emberibb életet teremtsenek maguknak. 1945 előtt a lakosság kb. 35-40 %-a napszámos és cselédsorban élt. A községben a kalocsai székes főkáptalannak és idegen községekben élő földbirtokosoknak (Schnautigel Péter hartai, Bence Gábor dunapataji, Molnár Bálint solti lakosoknak) volt nagyobb birtokuk. A földdel rendelkezők közül legnagyobb volt azoknak a száma, akik 1-5 holdig terjedő földdel rendelkeztek. Ezek szinte kivétel nélkül, de a 10-15 hold földdel rendelkezők is kénytelenek voltak eljárni más határba napszámba mert kevés és rossz minőségű földjükből nem tudtak megélni. A község legszegényebb rétege a dunatétleni uradalomban kommenciós volt. A kommenciós éves szerződést kötött a földbirtokossal. Évi járandósága a következő volt: 18 q búza, 1 kh föld, 1 tehén, 1 sertés és meghatározott számú baromfi tartása. 200 pengő készpénz. Ez volt 1945 előtt. Hogy mennyit változott 1945 után

a munkások keresete – és ennek következtében életkörülményeik is – azt akkor láthatjuk világosan, ha a kommenciósok évi jövedelmét összehasonlítjuk egy-egy ma állami gazdaságban dolgozó munkás jövedelmével.

1945 előtt	kommenciós	átszámított érték
búza	18 q	3960,- Ft (220,- Ft)
1 kh föld	15 q májusi morzsolt	3750,- Ft (250,- Ft)
készpénz	200 pengő	1540,- Ft
tehéntartásból származó jövedelem		3450,- Ft
	Összesen	12 700,- Ft

A kommenciósoknak más járandósága nem volt. Tehát havi fizetése mai értékre átszámítva 1058,- Ft volt.

Állami gazdasági munkás 1963-ban:

Évi fizetése összesen	15 600,- Ft
1 kh háztáji föld (15 q májusi morzsolt)	3750,- Ft (250,- Ft)
Családi pótlék (4 gyermek)	5760,- Ft
Összesen:	25 110,- Ft
Egy havi fizetése:	2092,- Ft

Ehhez még nyugodtan hozzászámíthatjuk az ingyenes orvosi kezelést, gyógyszert, fizett szabadságot, üdülési lehetőséget és egyéb szociális segélyeket, juttatásokat.

1960-ban megalakultak a termelőszövetkezeti csoportok. A lakosság legnagyobb része termelőszövetkezeti csoportban van.

A község lakóinak megoszlása 1960-ban:

A lakosság száma	4652
Ebből	
férfi	2288
nő	2364
Belterületen lakó népesség	4126
Külterületen lakó népesség	526
Keresők száma összesen	2568
Ebből	
mezőgazdaságban	2006
iparban és bányászatban	359
közlekedésben	37
Egyetemre, illetve főiskolára járt	13
Érettségi bizonyítványt szerzett	32
Általános iskolai végzettségű	2652
Analfabéta	213

Hogy a lakosság valóban jó módon él ezt bizonyítja a takarékbetét-könyvek száma is és a befizetett pénz összege is.

Takarékbetét-könyvek száma	Takarékbetét állomány (Ft)
Takarékszövetkezet	78
Posta	285
Összesen:	363
	330 000,-
	1 013 000,-
	1 343 000,-

Nagy örömmel fogadta a község lakossága a takarékszövetkezet megalakulását. Az Akasztói Takarékszövetkezet a Fülöpszállási Takarékszövetkezet egyik kirendeltsége. **1962 július 17-én alakult 87 taggal.** A takarékszövetkezet a falusi lakosság szövetkezése abból a célból, hogy pénzbeli megtakarításait összegyűjtse és átmenetileg jelentkező hitelszükségletét a kölcsönös segítség alapján kielégítse. Még nincs egy éve, hogy működik, de már is szép eredményeket ért el.

A tagok száma jelenleg:	182
Takarékbetét állomány	330 000,- Ft
Eddigi kölcsönfolyósítás	604 000,- Ft

A kölcsönfolyósítás felhasználás szerinti megoszlása:	
Beruházásra	532 000,- Ft
Fogyasztásra	72 000,- Ft

A takarékszövetkezetnek nagy jövője van. Beváltja a hozzáfűzött reményeket.

A lakosság életszínvonala nagyon sokat emelkedett. Több és jobb a föld, sokan eljárnak a környékbeli állami gazdaságokba. Sokan Dunaújvárosban és a bányákban keresnek és hazahozzák a pénzt. A fiataloknál ma már természetes dolog a szép ruha és a lakásviszonyok is gyökeresen megváltoztak. Az utóbbi években tovább fejlődik a falu. Mindenütt épülnek az új házak. Ehhez pedig pénz kell és a jövőbe vetett bizalom.

Akasztón jelenleg	1317 ház van
Ebből: belterületen	1200
külterületen: Döbrögec, Bánomkert	72
Ács, Ökördi, Kígyóshíd	45

Az utóbbi 5 év alatt 133 ház épült Akasztón. Ezek évenkénti megoszlása a következő:

1958-ban	1959-ben	1960-ban	1961-ben	1962-ben
26	30	33	22	22

Az anyakönyvek is nagyszerűen kifejezik a lakosság életszínvonalának emelkedését.

Év	Születettek sz.	Meghaltak össz.	Meghaltak közül csecsemő
1935	137	79	24
1957	62	36	—

1957-ben a 36 meghalt kivétel nélkül mind 50 éven felüli volt. Akasztón tehát 1945 óta kevesebb az egy családra jutó gyermekáldás, de aki megszületik az meg is marad. Ezzel magyarázható az, hogy bár 1200 akasztói Dunatetőtlenre is elment új falut alapítani a 1945/46-ban, azonban a falu lakóinak száma ma már 4700 főre emelkedett és ismét szűkek lettek az iskolák.

Kulturális élet

Óvoda

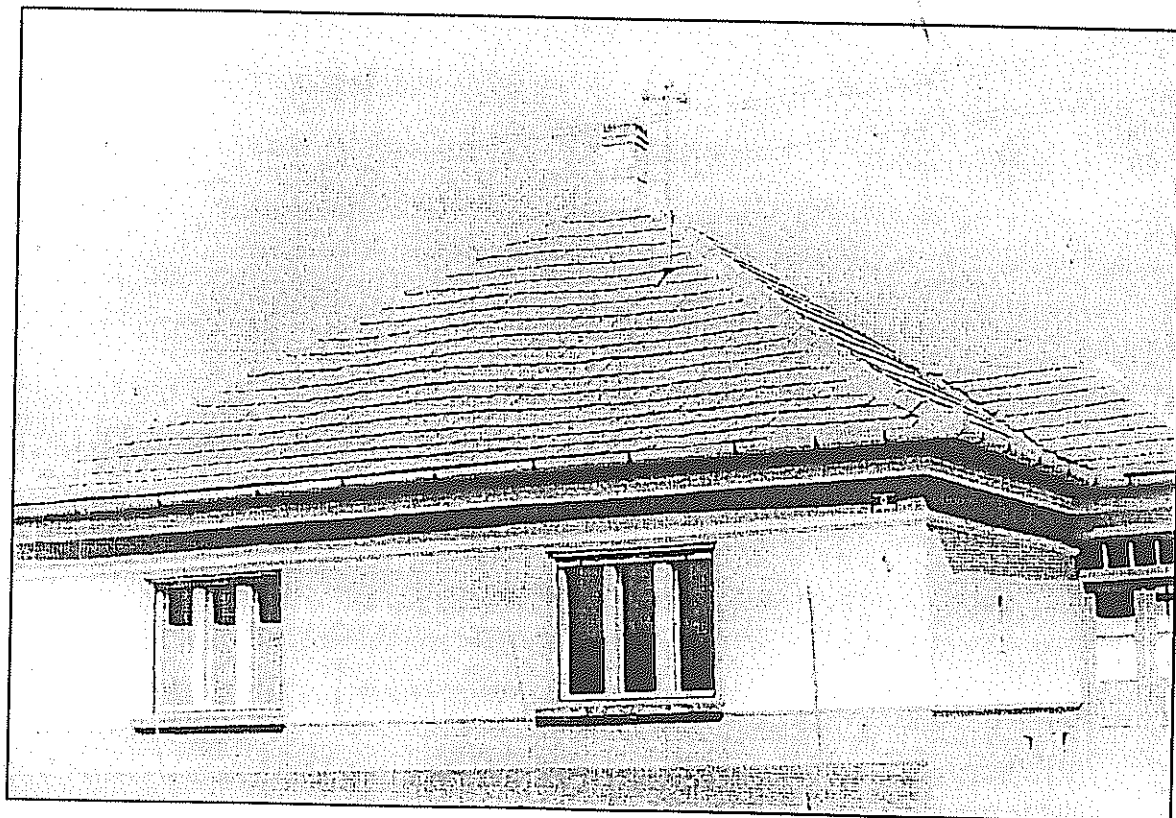
1945 előtt a községben nem volt óvoda. **Jelenlegi óvoda 1947-ben nyílt meg** és azóta 1 óvónő és 1 dajka teljesít szolgálatot. A kisgyermek nevelését nagy körültekintéssel és szakszerűen látják el. Az óvodákban 1 tanterem van és ide 31 gyermek jár. A gyermekek számának növekedése szükségessé teszi, hogy legalább még egy tantermes óvodát létesítsenek a községünkben. Ennek megvalósítása a következő évek feladata.

Bölcsőde:

Községünkben idénybölcsőde van. **1955-ben épült** állami beruházásból. Építési költsége 989 ezer forint. Az épület 14 helységből áll. A korszerű bölcsődében a kisgyermek gondozását 5 dajka és 1 vezető gondozónő végzi nagy gondossággal. A bölcsődében a kisgyermek reggelit, ebédet és naponta kétszer uzsonnát kapnak. Egy kisgyermek napi étkeztetéséhez a községi tanács 6,- Ft 50 fillérrel járul. Az étkezés igen ízletes és bőséges. Az elmúlt évek során a bölcsőde május 1-jén nyílt meg és október 1-ig működött. A lakosság kérésére az idén már április elsején nyílt meg de a tervek szerint a jövőben állandósítják községünkben is a bölcsőde működését.

1920-as években épült ház

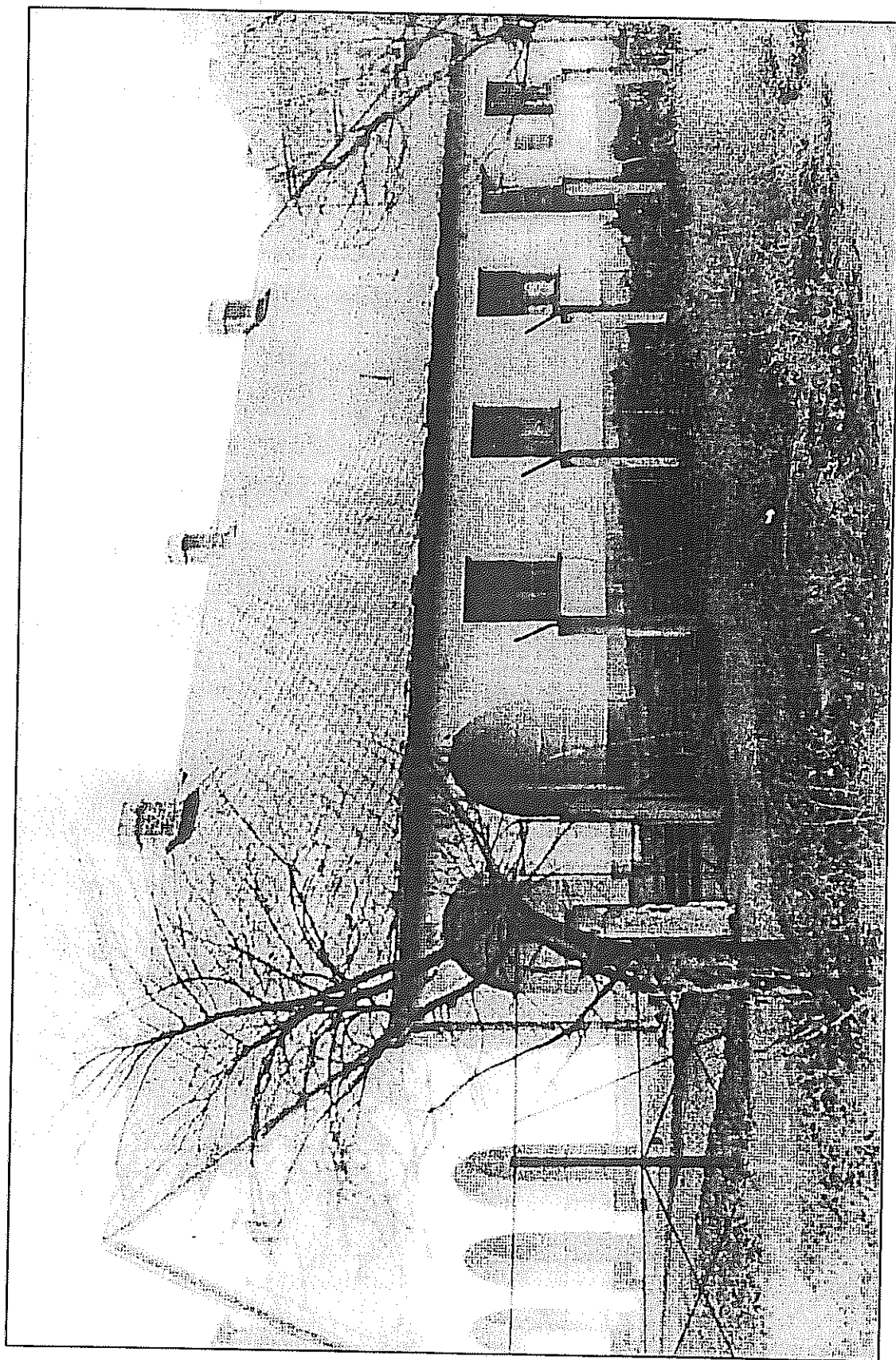
Új típusú modern lakás

Állami általános iskola

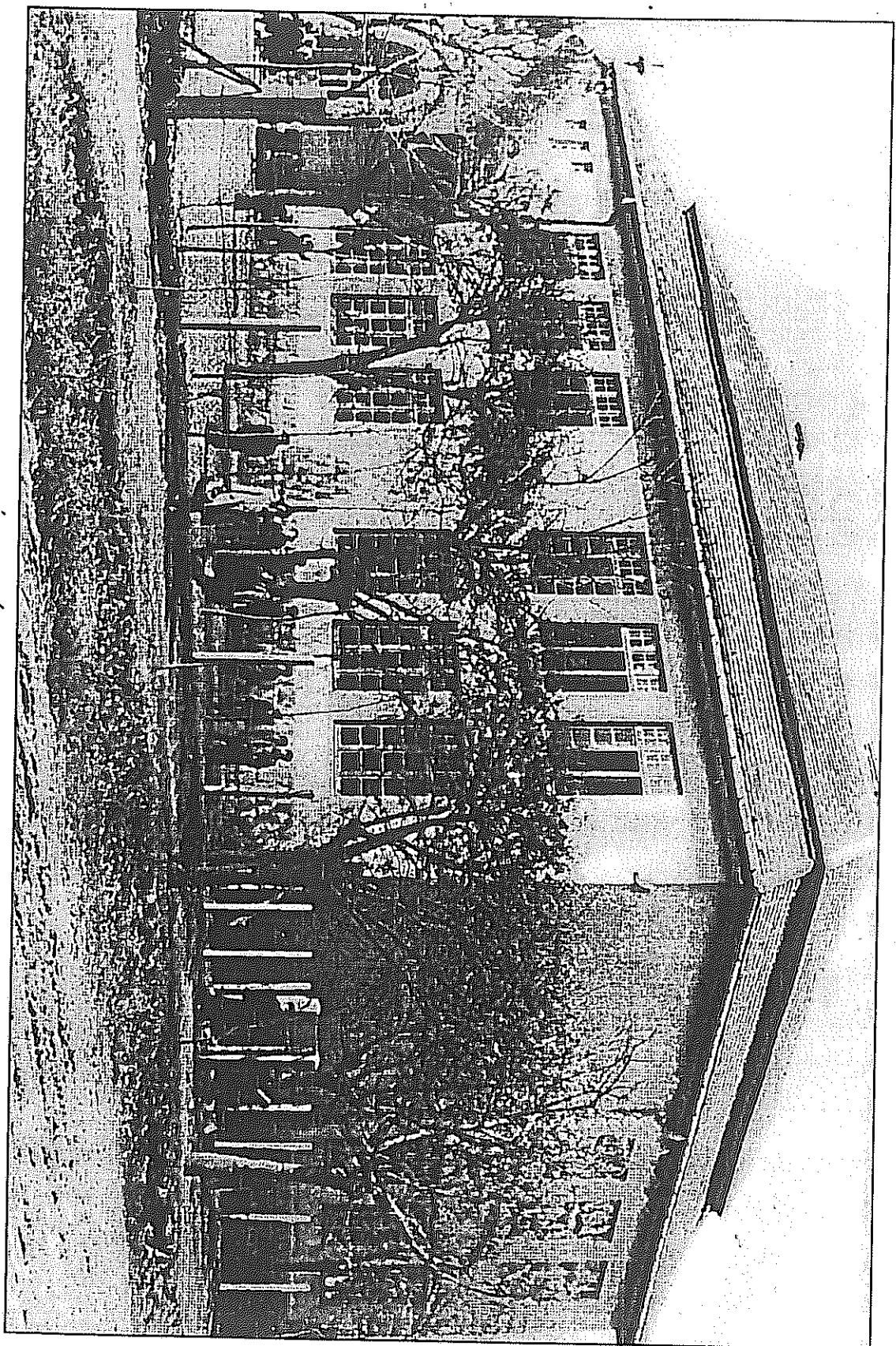
A kulturális élet központja az általános iskola. Szép egyemeletes épület, melyet **1932-ben építettek**. Az iskola 6 tanteremből áll. 1945-ben 10 tanító oktatott községünkben. Az iskola felekezeti iskola volt. A lakosság nagy része az általános iskola négy osztályát sem végezte el. Sokan lemorzsolódtak, vagy egyáltalán nem jártak iskolába. Akik jártak iskolába, azok is sokat mulasztottak. A mulasztók száma nem csak tavasszal és ősszel, hanem télen is magas volt. Tavasszal és ősszel egy 9-10 éves gyermeknek már dolgoznia kellett, télen pedig azért volt magas a mulasztók száma, mert a 6-7 családos szülők nem bírták mindegyik gyermeküket ruhával és cipővel ellátni. Ezért fordultak elő olyan esetek, hogy egy családból egyik nap az egyik gyermek ment az iskolába, másik nap a másik gyermek ugyanabba a ruhába és cipőbe, melyet előző nap testvére használt. Ilyen körülmények között nem csoda, hogy nagy volt az analfabéták száma. Ilyen írni, olvasni nem tudó személyekkel az idősebb korosztály tagjai közül még ma is találkozunk. A rossz anyagi körülmények következtében a tanulási láz nem volt nagy. 1920-1945-ig a község lakosai közül 2 személy végzett egyetemet, a középiskolát végzettek száma tíznél kevesebb, ezen kívül néhányan jártak Kiskörösrre polgári iskolába.

Az Ideiglenes Nemzeti Kormány 1945 augusztus 16-án 6650/1945 M E rendeletével kihirdette a 6-14 éves korig minden gyermek számára kötelező ingyenes, egységes alpműveltséget nyújtó általános iskola megszervezését. Az általános iskola elvégzése bármely középiskolába való felvételre jogosít. Községünkben azonban 1945 és 1946-os évben még a VII. és VIII. osztályokban magas volt a mulasztók száma.

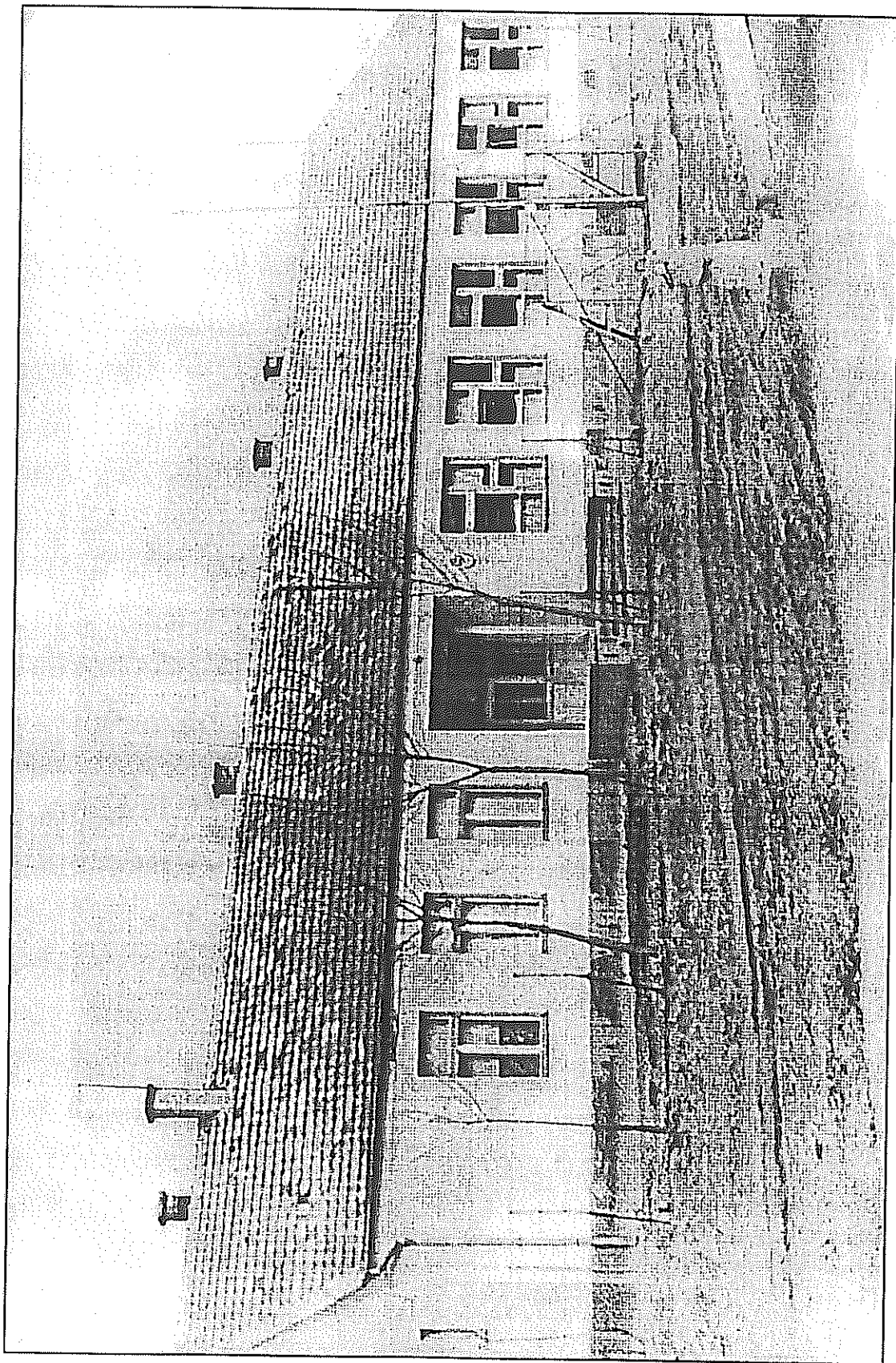
Nagy változást eredményezett az iskolák államosítása 1948 június 16-án. Megváltozott az iskola oktató-nevelő munkája. Az államosítás óta nagy fejlődést mutathatunk fel az oktatás terén is. Államosítás után történt a központi iskolánk felújítása 110 000,- forintos költséggel. A költséget a járási tanács fizette a felújítási keretből. 1958-ban épült 2 tantermes iskola, melyhez nevelői lakást is építettek.

Bölcsőde

Állami Általános Iskola

1959-ben épült 2 tantermes iskola

Építtető: Megyei Tanács VB Tervosztálya. Építési költség: 580 000,- Ft, melyhez a községi tanács 100 ezer forinttal járult a községfejlesztési alapból. Az iskola építését szükségessé tette a tanulók létszámának állandó emelkedése. Ugyanakkor növelni kellett a tanuló csoportok és a tanerők számát is. Ezt az alább táblázat mutatja:

Megnevezés	1944/45	1949/50	1954/55	1960/61	1962/63
Tanuló csop. száma	10	15	17	17	19
Tanulók száma	595	646	657	643	674
Tanerők száma	10	16	21	22	26

A gyakorlati foglalkozások feladata, hogy fejlessze a munka szeretetét, a munka eredményével kapcsolatos felelősségérzetet, készítse elő a tanulókat a társadalmilag hasznos munkába való bekapcsolódásra és a pályaválasztásra.

Az 1960/61-es tanévben bevezették iskolánkban is a gyakorlati foglalkozásokat is. Ennek érdekében az iskola megfelelő felszerelést kapott (padok, szerszámok). A gyakorlati foglalkozások céljára a községi tanács gyakorló kertet biztosított (1000 négyszögöl), melynek gépi munkálásában a termelőszövetkezeti csoport nyújt segítséget.

Az iskola ifjúsági könyvtárát nagy számban látogatják a tanulók. A nevelői könyvtárban 1138 db könyvet találunk. Ezek pedagógiai, ideológiai, szépirodalmi és kézikönyvek.

Az iskolai vöröskereszt és az úttörőcsapata is szépen működik. Iskolánkban 1948-ban alakult az úttörőcsapat és 1957-ben a 2808-as számú Petőfi Sándor Úttörőcsapat nevet vette fel. Ezóta a csapatvezető: Petkó Jenő. Úttörőink évek óta részt vesznek a község szépítésében, parkosításában, fásításában és a hulladék gyűjtésben, valamint különböző versenyeken is. Ezt mind a próbarendszeren keresztül valósítják meg. Iskolánkban az osztályok közösségi munkáját az úttörők irányítják. Az eddigi versenyeken szinte kivétel nélkül mindegyiken érték el jó eredményt az iskola úttörői.

Versenyeken elért jelentősebb eredmények: 1957-ben egy szavalónk (Kis Benedek) az úttörő seregszemle csillebérci országos döntőjén 2. helyezést ért el. 1958-ban a járási kulturális seregszemlén az iskola úttörő énekkarával ért el eredményt. 1961-ben a járási kulturális seregszemlén 4 első és 1 második díjat szereztek az iskola úttörői. Első díjat nyert: kamarakórus, táncsoport, bábjáték és mesemondás. Mesemondásból ekkor **Bognár István a megyei seregszemlén is első lett és feljutott az országos seregszemlére.**

A múlt években a szorgalmas munka és az elért jó eredmények után nem maradt el a vidám nyári táborozások sem. **Az első táborozás 1958 nyarán Alsóbélatelepen volt.** Ekkor 36 úttörő vett részt a táborozáson. Az úttörőket 4 nevelő és 2 szülő kísérte el. Ennek az útnak a költségeit a **PÁL UTCAI FIÚK** című színdarab előadá-

sából valamint hulladékgyűjtésből szerezték. Megjegyzendő, hogy az úttörők közül 11 az ekkori utazás alkalmával ült először vonaton. A hosszú út különösen ezek számára jelentett nagy és felejthetetlen élményt. A második táborozás a **Bükkben volt 1959-ben**. Ezen a táborozáson 38 úttörő, 2 szülő és 5 nevelő vett részt. Az itt töltött két hét alatt meglátogatták a környék nevezetességeit. Miskolcon és Diósgyőrött üzemlátogatáson vettek részt. A harmadik táborozás **1961-ben a Mecsekben** volt. Ekkor a 42 úttörőt 1 szülő 3 ifjú vezető és 4 nevelő kísérte el. Az úttörők az üzemlátogatáson kívül Pécs történelmi nevezetességeivel is megismerkedtek. Társadalmi munkát is végeztek ekkor a Pécsi Vidámpark építésénél amiért a **Pécsi Városi Tanács bronz plakettel tüntette ki a csapatot**. Táborozás ideje alatt **1961 július 31-én, Petőfi halálának 112. évfordulója alkalmából az akasztói úttörők megkoszorúzták Pécsen a 48-as téren levő Petőfi szobrot**. Az itt eltöltött két hét alatt is vidámak és jókedvűek voltak a gyerekek. Barátságot kötöttek a pesti és a salgótarjáni úttörőkkel, akikkel együtt közös tábortüzeket is rendeztek. Amint látjuk az iskola tanulóinak foglalkozásai, szórakozásai és élményt nyújtó kirándulásai nagyszerűen bizonyítják azt, hogy mennyire megváltozott a tanulóifjúság helyzete 1945 óta. Ma a szép emeletes iskola tágas udvarán nem sápadt arcú, betegségekre hajlamos gyermekeket, hanem erős, piros arcú, egészségtől viruló gyereksereget láthatunk. A tanulók száma állandóan növekszik, ismét megközelíti a 700-at. Ezért egyre szükségesebbé válik a tantermek számának növelése.

Könyvtár:

Akasztón a népkönyvtár 1950-ben alakult. Ekkor a kötetek száma 270 db volt. Kezdetben az MNDSZ, DÉFOSZ, majd a község házán egy személy kezelte a könyveket. A könyvek a Katona József Megyei Könyvtár, illetve a Kiskörösi Járási Könyvtár letéti anyagához tartoztak.

1960. év nyarán a járási könyvtárból kinnlevő letéti állományt átleltározták a községi könyvtárba. Ezzel kezdődik az Akasztói Községi Könyvtár – mint községi – ténykedése. Azóta helyi erőből, Művelődésügyi Minisztériumtól, Földművelésügyi Minisztériumtól kapott pénz, illetve könyvadományok segítségével gyarapodik a könyvtár. A könyvtár fejlődését és működését az alábbi táblázat mutatja:

Év	Kötetek sz.	Érték (Ft)	Olvasók sz.	Kölcs. kötetek száma:
1959	380	8300,-	74	583
1960	639	9800,-	80	2206
1961	720	11 600,-	96	2829
1962	1310	22 200,-	178	5507

A táblázat jól mutatja, hogy az utóbbi években egyre jobban növekedett a könyvtár olvasóinak és könyvkészletének száma. Mindez elősegíti községünk kulturális fejlődését. A könyvtárban természettudományi, műszaki, mezőgazdasági, szépirodalmi és ifjúsági könyveket találunk. Jelenleg egy iskolai tanteremben van elhelyez-

ve. Sem az elhelyezése, sem a kölcsönzés módja nem kielégítő. Ezen a közeljövőben felépülő művelődési ház fog segíteni, ahol a könyvtár 2 helységben nyer majd elhelyezést.

Mozi:

Községünkben 1940 karácsonyán nyílt meg. Legelőször a „Dunaparti randevú” című filmet vetítették. 1945 előtt a község képviselő-testülete nem tudta megvalósítani egy mozi üzemeltetését, ezért Pácz János a Fő utcán levő iskola mellékhelységeit saját költségén filmszínházzá alakította át 10 évi ingyenes használatért. Ez a mozi 200 férőhelyes volt. A gépház saját áramfejlesztésű volt. Meghajtómotorral és dinamóval volt ellátva. 1949 novemberében leszerelték, az épületet szétszedték. Akasztón ezután a villany bevezetéséig nem volt mozi. **A jelenlegi mozit a MOKÉP alapította 1952-ben, miután községünkbe is bevezették a villanyt.** Ez a helység nem is mozinak készült, hanem kocsmának. 1952-ben kisebb átalakítások történtek rajta és azóta filmszínházként használják.

Az előadásokra és látogatottságokra vonatkozó adatok:

	1959	1960	1961
Filmelőadások száma	167	200	182
Filmelőadások látogatóinak száma	18 256	16 786	16 139

Filmszínházunk keskenyfilmes, 152 férőhelyes.

Művelődési ház:

Régóta várja e ház felépítését a község. Jelenleg befejezés előtt áll. Tervezett befejezési határideje: 1963 augusztus 20. a művelődési ház felépülése és működése nagy változást jelent majd a falu életében. Míg régen a falu szórakozási lehetősége a Fekete Bika nevű vendéglő és egy füstös italbolt volt, a verekedések gyakoriak voltak. Nem múlt el táncmulatság verekedés nélkül. A fiatalokat csak a duhajkodás érdekelte. Az állam kulturális politikája átalakulást követelt a falvaktól is. A községfejlesztési alapból, valamint társadalmi munkából szükségessé vált egy művelődési ház felépítése. Akasztó község nehéz körülmények között, sok bonyodalom közepette vívta ki lakóinak csatasorba állításával, hogy testet öltson, egy művelődési ház. Az épület költségeit a községi tanács fizeti a községfejlesztési alapból.

Tervezte: Orosz Egon építésszámológép Kecskemét.

Az építés kezdete: 1962 május 2.

Építtető: Községi Tanács VB. Akasztó.

Kivitelező: BKKM Építési és Szerelőipari Vállalat, Kecskemét.

Tervezett befejezési határidő: 1963 augusztus 20.

Anyagok:

alap:	beton
Felmenő fal:	tégla
Tető:	fa
Tetőfedés:	pala

A művelődési ház területe 350 négyszögről a Kiskörös – Solt közötti útvonal mentén. Környezete parkosítva lesz, ami reprezentatív épületté teszi. Az épület alapja betonból készült, melyhez a folyami kavicsot Baja környékén a Dunából kotorták. A szükséges cementmennyiséget a községi tanács Tatabányán rendelte meg. Az épület felmenő falai téglából készülnek, melyet a keceli téglagyárból szállítottak a helyszínre. A bányahomokot a község homokbányájából termeltek ki és szállították a helyszínre lovas kocsival a község dolgozói társadalmi munkában. Az épület födém-szerkezetéhez szükséges előre gyártott vasbeton szerkezetű elemeket a községi tanács a Dunaújvárosi Épületelemgyárban rendelte meg. Az épület tetőszerkezetéhez szükséges faragott fát és fűrészelt árut (szarufa, párkánydeszka) a kiskörösi tűzéptelepen szerezték be. A művelődési házban a következő fontosabb helységek lesznek: nézőtér 210 m^2 (300 férőhelyes), színpad 70 m^2 , előcsarnok 60 m^2 , a könyvtár részére egy 45 m^2 -es és egy 15 m^2 -es helység, olvasóterem 45 m^2 , KISZ iroda 18 m^2 , pártiroda 18 m^2 , klubszoba 15 m^2 .

1962-ben 887 000,- Ft értékű munkálatokat végeztek anyaggal együtt, valamint 100 000,- Ft értékű társadalmi munkát. 1963-ban 604 000,- Ft van tervezve a művelődési ház építésére és 50 000,- Ft értékű társadalmi munka. Az említett 887 000,- Ft és a 604 000,- Ft-ot a községi tanács a községfejlesztési alapból fizeti.

Remélhető, hogy a művelődési ház meg hozza a gyümölcsét. A falu fiataljai szeretettel fogják felkeresni, ahol nemcsak táncolni, szórakozni fognak, hanem különböző szakkörökben és a könyvtárban ki-ki megtalálja egyéniségének a legmegfelelőbbet.

Népszokások

A népszokások lassan feledésbe mennek, a múltté lesznek. Részben még megvan a suprikálás (karácsony után, december 28-án) a karácsony előtti betlehemes játék, valamint a húsvéti locsolás. Pár év múlva ezeknek is csak az emléküik marad meg.

Posta, rádió, telefon, folyóiratok:

A jelenlegi korszerű postahivatal 1958-ban épült hivatali helységgel és 2 szobás szolgálati lakással.

Tervezte:	Út- és Vasút-tervező Iroda, Budapest
Építető:	Postaigazgatóság Szeged
Kivitelező:	BKKM Építési és Szerelőipari Vállalat, Kecskemét
Építési költség:	1 000 000,- Ft
Építés kezdete:	1957 december 2.
Épület átadása:	1958 augusztus 20.

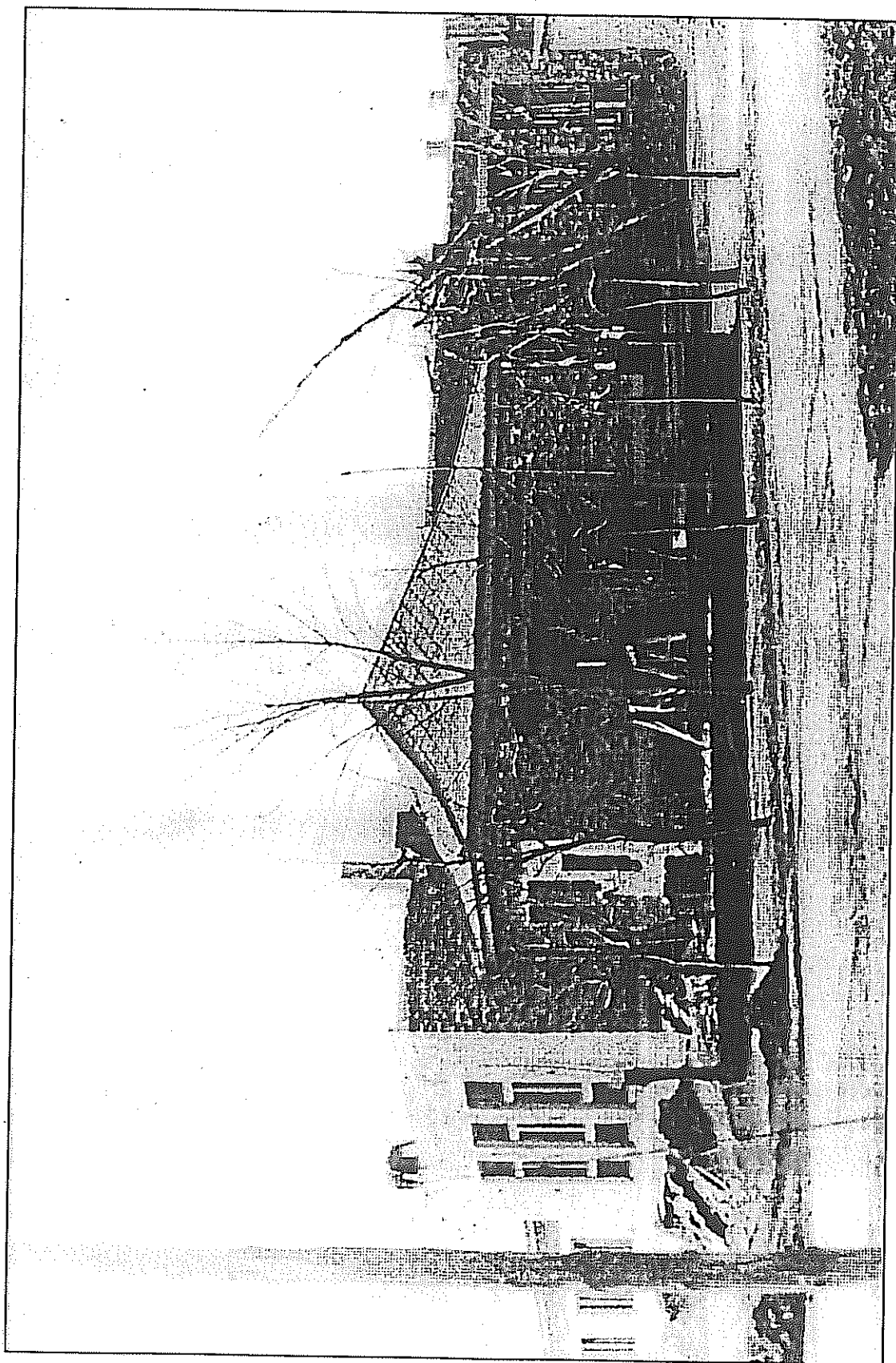
Jelenleg a személyzet 5 főből áll. 2 tisztí munkaeő és 3 kézbesítő dolgozik a hivatalnál.

1952 előtt kevés telepés rádió volt a faluban. A villany bevezetése után megnőtt a rádióelőfizetők száma. A rádiók számának alakulása az utóbb 4 évben:

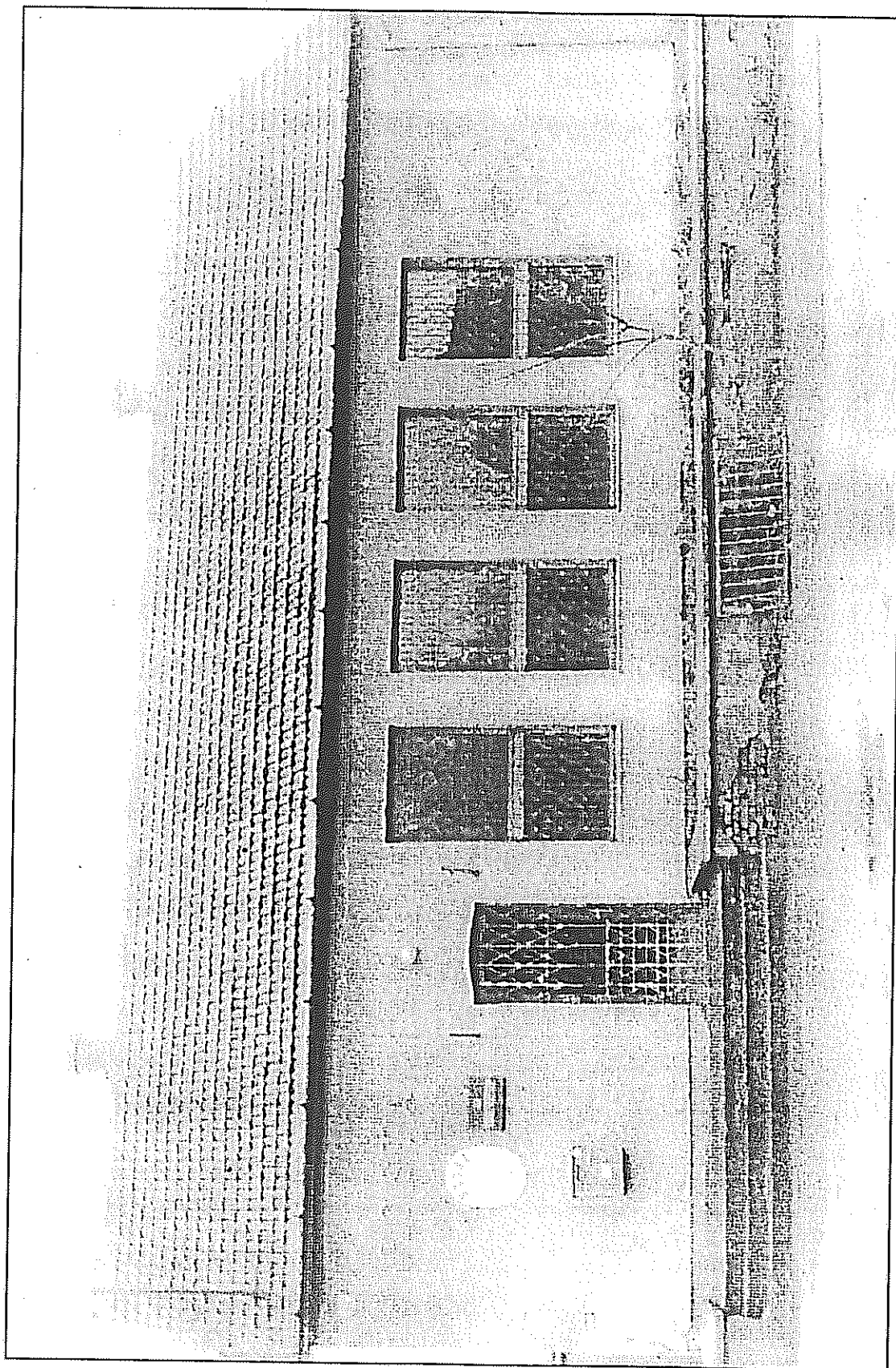
1959	1960	1961	1962
380	450	550	627

Politikai napilapok, hetilapok és egyéb folyóiratok eladásából egy hónapban befolyt összeg:

1959	1960	1961	1962
6850,- Ft	7237,- Ft	7116,- Ft	10 899,- Ft

Befejezés előtt álló Művelődési Ház

Korszerű postahivatal

A posta 1963 februárjában a következő napilapokat kézbesítette:

Napilapok	darab
Népszabadság	2468
Népszava	168
Magyar Nemzet	192
Petőfi Népe	2046
Népsport	63

Ezen kívül még 48 féle hetilap és egyéb folyóirat jár a községbe. A posta Kiskőrösi Postahivatallal állt távbeszélő összeköttetésben egy áramkörön. A távbeszélő előfizetők száma jelenleg 12. Televíziók száma: 8.

Közegészségügy:

Orvos 1890-es évek óta működik községünkben. Szülésznő már ettől előbb is működött. **A gyógyszerértár 1953-ban nyílt meg. Jelenleg a község körzeti orvosa dr. Koren Márton 1929-ben telepedett le a faluban.** 1945 előtt csak egy fűrott kút volt a faluban. **Jelenleg 15 fűrott kút van.** A jó vízellátás még így sincs teljesen megoldva. A községben ma már csak elvétve fordulnak elő azok a betegségek, amelyek 1945 előtt oly gyakoriak és járványszerűek voltak. 1953 és 56 között évente csak egy-egy akasztói halt meg tüdőbajban, azóta pedig egy sem. Az akasztóiakon nem csak az új gyógyszerek segítettek, és az, hogy ma már mindenki hozzájuthat a gyógyszerekhez, hanem az a döntő, hogy a lakosság életszínvonala nagyon sokat emelkedett.

Sport:

1952-ben megalakult a labdarúgó-csapat. Első elnöke Pácsi János volt. A csapat a községi tanácstól kapott anyagi támogatást. A helytelen vezetés miatt a sportkör 1959-ben feloszlott. 1961-ben újjá szerveztük a sportkört. Már 1961-ben a járási szpartakiádon férfi és női röplabda-csapatunk 3. helyen végzett. Ugyanakkor két női versenyzőnk kislabda-hajításban első, illetve második helyen végzett, és így feljutottak a megyei szpartakiádra. 1961 nyarán újból megalakult a labdarúgó-csapat is, mely kezdetben igen nehéz anyagi körülményekkel küzdött. 1961-ben a labdarúgó csapat újjászervezését és bajnokságba való benevezését **Horváth József tanár végezte, aki azóta a csapat edzője.** A községi tanács nem tudta támogatni újonnan alakult sportkörünket. Azonban a Megyei Testnevelési és Sport Tanács, valamint az Országos Ifjúsági Szövetség kérésünket meghallgatta és mindkét helyről 2-2 ezer forintos támogatást kaptunk. Még 1961 őszén a Földművesszövetkezet új felszerelést vásárolt labdarúgó-csapatunk részére és így az anyagi nehézségeket leküzdöttük. Labdarúgó-csapatunk az 1961/62-es járási bajnokságban a 2. helyen végzett. Ez szép eredmény volt egy újonnan alakult labdarúgó-csapattól. Jelenleg labdarúgó-csapatunk a járási bajnokságba benevezett 10 csapat közül a 2. helyen áll. 1963 februárjában a községi tanács 9600,- Ft-os anyagi támogatásban részesítette sportkö-

rünket. A sportkör közeljövőben megvalósítandó tervei: A sportpálya bekerítettése. Öltöző építtetése.

A bajnokságot a Kiskörösi Honvéd csapata nyerte, amely később a megyei 1. o. bajnokságig menetelt.

A község labdarúgó-csapata

Az 1961/62-es bajnoki évben a Kiskörösi Járási Bajnokságban II. helyen végzett akasztói csapat: Álló sor balról-jobbra Zeleszkó, Pusztai József, Szabó János, Bognár Antal, Suhajda Mihály, Varga Tibor, Horváth József edző. Középen balról jobbra: Suhajda János, Szabó Béla. Ülnek balról jobbra: Pusztai János, Binszki Mihály, Molnár Imre.

Önkéntes tűzoltótestület:

A község 50 éves testülete. 1913-ban alakult 13 taggal. Első tagok: Szamek István, Pácz János, Fecske István, Kovács Ferenc, Kothencz Pál stb. 1927-ben Kecelen a járási tűzoltó versenyen 5-ös koci feckendő szerelésben első díjat nyertek. 1932-ben Újpesten az országos tűzoltóversenyen 1 db 100-as koci feckendőt nyertek, ami még ma is meg van és használható. 1942-ben Kiskörösiön tartott járási tűzoltóversenyen III. helyezést értek el és oklevelet kaptak. 1945 előtt csak 5 évenként rendezték a versenyeket. Ma évenként tartanak versenyeket és így több alkalommal érhetnek el jó eredményeket a versenyző csapatok. 1945 előtt a testület sem az államtól sem a községtől nem kapott segítséget. Ma jobban megbecsülik és értékelik a testület tevékenységét és a községi tanács anyagilag is támogatja a testületet. A testület parancsnokai a következő személyek voltak: Réfvy Zoltán,

dr. Orbán József, Oravecz Andor, Pácsi János, Karácsonyi Sándor. Jelenlegi parancsnok: B. Nagy János. A testület tagjainak szorgalmát és lelkesedését bizonyítja az, hogy **1955-től kezdve a járási versenyeken minden évben első helyezést értek el**, a járás különböző községeiben. 1962-ben Tolnán kerületi versenyen vettek részt.

A testület színjátszó csoportja 1956-tól, énekkara 1957-től működik. Az énekkar 1958-ban Kiskörösi a járási versenyen jó eredményt ért el. **1959-ben Kecskeméten a megyei versenyen első díjat nyertek.** Itt oklevelet és serleget kaptak jutalmul. A színjátszó csoportot a testület kultúrfelelőse **Petkó Jenő tanár irányítja.** **1957-ben Moliere: Dandin György című vígjátékát adták elő.** Azóta minden évben vegyes kabaré műsorokat rendeznek. 1955-ben tánczenekart alakítottak, amely mellett egy 8 főből álló ifjúsági zenekar is működik. A testület évközben több alkalommal rendez bálakat és kedélyes összejöveteleket. A rendezvényekből befolyt összeget szociális célra fordítják. Jelenleg is rendelkezik a testület 10 000,- Ft értékű hangszerekkel. A tanács és a párt viszonya a testülettel a legmegfelelőbb. Segítik anyagilag is az egyletet. A tanács ebben az évben is csak egyenruhára ad 10 000,- Ft-ot a testület részére.

A testület jelenlegi vezetőségi tagjai a következők:

Elnök:	Pácsi János (1913-tól tűzoltó)
Elnök h.:	Óvári János
Parancsnok:	B. Nagy János (1953-tól parancsnok)
Titkár:	Oravecz Andor
Kultúrfelelős:	Petkó Jenő
Pénztáros:	Turáni András
Szertáros:	Hefkó Sándor

A testület a járás legjobb önkéntes tűzoltótestülete, ezen kívül a megye és az ország legjobb önkéntes tűzoltótestületei közé tartozik.

A testület távlati tervei: szeretnének a testület részére olyan klubhelyiséget biztosítani, amelyben televízió és egyéb szórakozási lehetőségek biztosítva lennének. Mivel a testület nagy létszámmal rendelkezik (83 fő) ezért szükségessé vált egy oktatóterem építése, melynek építését a közeljövőben fejezik be a testület tagjai társadalmi munkában. Jelenleg az 50-éves jubileumra készülnek, melyet egész napos műsor keretében fognak megrendezni 1963 április végén.

A község tömegszervezetei:

A KMP és az SZDP 1948-ban fuzionált, így alakult az MDP. Az MDP kapcsolata a község dolgozóival igen jó volt. 1956. év végén alakult az MSZMP. Jelenlegi titkára Bús János.

A Nőtanács 1947-ben alakult.

A Hazafias Népfront 1957 óta fejt ki nagyobb tevékenységet.

1957-ben alakult a KISZ.

Az általános iskolában 1948 óta van úttörőcsapat. Jól működik.

Községfejlesztés:

1945 óta gyökeresen megváltozott a község külső és belső képe. A szegény napszámosok, kisparasztok és nincstelen béresek földszomszja végre kielégítést nyert. A község volt egyénileg gazdálkodó parasztjai megértve a szükségszerűséget, ma kivétel nélkül a termelőségvetkezeti csoport tagjai, hívei a szocializmusnak és szeretettel építik azt. Míg a Horthy rendszer idején semmiféle községfejlesztés nem volt, addig 1945 után a tanács milliókat fordított községünk fejlesztésére, szépítésére.

Milyen eredményekkel dicsekedhetünk 1945 óta?

Járdaépítés	1675 m ²
Mélyfuratú kutak létesítése	14
Bölcsőde építése	989 000,- Ft
Vásártéren új iskola építése	580 000,- Ft
Központi iskola felújítása	110 000,- Ft
Szőlő telepítése	40 kh
Vásártéren vegyes élelmiszer bolt építése	135 000,- Ft
Az 1. számú bolt átalakítása önkiszolgáló bolttá	27 000,- Ft
Kisvendéglő építése	130 000,- Ft
Modern presszó építése	120 000,- Ft
Korszerű ruházati bolt létesítése	60 000,- Ft
Állatorvosi lakás vásárlása	90 000,- Ft
Tanácsház átalakítása	42 100,- Ft
Művelődési ház építése	1 671 000,- Ft
VII/d. számú csatorna felújítása	
Ökördin egy tantermes iskola építése	
A villany bevezetése községünkbe (1952)	
Gyógyszertár létesítése	

1955 óta a község fejlesztésére az alábbi összegeket fordították:

Községfejlesztési alapból:	2 475 000,- Ft
Állami beruházásból:	2 479 000,- Ft
Összesen:	4 954 000,- Ft

Ez az összeg többszöröse annak, amit a Horthy korszak vezetői 1920 – 1945-ig, negyed évszázad alatt fordítottak községfejlesztésre.

Távlati tervek:

- I. 100 férőhelyes óvoda építése
- II. Tantermek számának növelése
- III. Még egy körzeti orvosi állás szervezése
- IV. Egészségház építése
- V. Autóbuszváró létesítése

- VI. Bölcsőde kibővítése
- VII. Sportpálya korszerűsítése
- VIII. Járdaeépítés és parkosítás
- IX. Villanyhálózat bővítése
- X. Fúrt kutak számának növelése
- XI. Ácsi út javítása
- XII. Üzlethálózat bővítése
- XIII. Tszcs-ék további erősítése:
 - a.) állatállomány fejlesztése
 - b.) további gépesítés
 - c.) rétek, legelők öntözésének megvalósítása.

Bízunk abban, hogy a párt és a tanács irányításával és a község lakóinak lelkes hozzáállásával a közeljövőben szocialista községgé alakul át Akasztó.

Akasztó, 1963 április 23.

Utószó

Akasztó községre vonatkozó féléjegyzések és adatok után kutatva látnunk kell azt, hogy nem áll oly bőségesen forrásmunka rendelkezésre. Ez a kis hely nem került be a történelem könyvébe, hiszen itt nem vívtak nagy csatákat, nem kötöttek békét, a papok nem másoltak kódexeket. Itt mindig egyszerű, szegény dolgos népek éltek, akik verejtékes munkájukkal küzdöttek a létért, a földért és a mindennapi kenyérért.

Ennek a községnek a története igazán csak 1945 után kezdődött. Kormányzatunk politikája Akasztó községet is részesíti mindabban a jóban, melyet községfejlesztésünk megkíván. A község lakói pedig lelkesedéssel kell, hogy beléálljanak a távlati tervek szolgálatába, hiszen Akasztó község boldogulása egygyé válik hazánk boldog jövőjével.

Forrásmunkák

1. *Dr. Borovszky Samu: Magyarország vármegyéi és városai*
(Pest – Pilis – Solt – Kiskun vármegye községei I. és II. kötet)
2. *Galgóczi Károly: Pest – Pilis – Solt – Kiskun megye Monográphiája*
(III. rész IX. fejezet)
3. *Berauer József: A Kalocsa – Egyházmegyei Római Katolikus*
Népiskolák története (67. o.)
4. *Bunyitai V., Rapaics, Karácsnyi: Egyháztörténelmi emlékek*
a hitújítás korából (I. kötet)
5. *F. Szabó Géza: Pest – Pilis – Solt – Kiskun vármegye általános*
ismertetője és címtára (253. o.)
6. *Marjai Dezső: Nyolcszáz év után egy magyar falu más nevet kér*
(Új Nemzedék 1941 aug. 20.)
7. *Tóth: Akasztói régi nóta*
(Falusi Vasárnap 1959 nov. 1.)
8. *K. Gy.: 40 000 arckép*
(Új ember 1961 febr. 12.)
9. *Lakatos Vince: Egy falu, amelyet a temetőből hoztak vissza*
(Népszabadság 1961 febr. 17.)
10. *Balázs János: Tszcs tag (59 éves) a Földigénylő Bizottság volt*
tagjának elbeszélése
11. *Szabó Mihályné: (Mári néni) 78 éves parasztasszony elbeszélései*
12. *Régi uradalmi cselédek, napszámosok és a falu idős embereinek elbeszélései*

Tartalomjegyzék

1.	Előszó	2.
2.	Akasztó község gazdaságföldrajzi leírása	3.
3.	Akasztó község történeti fejlődése	7.
	a.) Az első imperialista világháborúig	7.
	b.) Az első világháború és a Tanácsköztársaság idején	15.
	c.) A két világháború között	16.
4.	Akasztó község felszabadulása és felszabadulásának következményei	24.
5.	Utószó	59.
6.	Forrásmunkák	60.